

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет фінансів

Кафедра корпоративних фінансів і контролінгу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Інвестиційний менеджмент»
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Інвестиції ЄС у відбудову України»

здобувача Майстренко Петро Олексійович

Науковий керівник: д.е.н, проф., професор кафедри корпоративних
фінансів і контролінгу КНЕУ імені Вадима Гетьмана Онікієнко С. В.

**Робота допущена до захисту перед
екзаменаційною комісією з атестації здобувачів
вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу:

д.е.н., проф., Терещенко О.О

Київ 2023

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 66 сторінок, 9 таблиць, 20 рисунків, список джерел з 46 найменувань, 6 додатків.

Інвестиції ЄС у відбудову України

Об'єкт дослідження - фінансово-економічні та економіко-правові відносини, що виникають у процесі експорту капіталу в Україну з країн ЄС.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні залучення інвестицій з країн ЄС.

Метою бакалаврської роботи є дослідження інвестиційних потреб та пріоритетів у фінансуванні відбудови України за участі ЄС, а також розробка напрямків покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України. Для досягнення поставленої мети нам необхідно виконати такі завдання:

- дослідити поточний стан інвестицій ЄС в економіку України;
- оцінити інвестиційну спроможність ЄС і потреби України на поточний момент і на перспективу;
- визначити пріоритетні напрямки та критерії вибору інвестиційних пропозицій для фінансування країнами ЄС у рамках програми відбудови;
- окреслити потенційні напрямки покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України;
- встановити напрямки покращення інвестиційного клімату України як фактору залучення інвестицій з країн ЄС ;
- запропонувати подальші пріоритети фінансування відбудови України за участі ЄС.

Практичне значення отриманих результатів. В результаті дослідження узагальнено теоретичні та практичні аспекти здійснення інвестицій в економіку України та проаналізовано процес фінансування відбудови України за участі ЄС у повоєнний період, а також здійснено загальний комплексний аналіз інвестиційних потреб та пріоритетів у фінансуванні відбудови України за участі ЄС, а також розроблено напрямки покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, міжнародний ринок капіталу, пріоритети фінансування, фінансування ЄС, відбудова України.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. ЄС як експортер на міжнародному ринку капіталу.....	6
1.1. Теоретичні засади організації функціонування міжнародного ринку капіталу.....	6
1.2. Експорт капіталу країнами ЄС: поточний стан та перспективи розвитку	11
1.3. Нормативно-правові засади регулювання інвестиційної діяльності країн ЄС поза межами ЄС.....	17
Розділ 2. Оцінка інвестиційних потреб і пріоритетів у фінансуванні відбудови України за участі ЄС.....	22
2.1. Роль інвестицій ЄС в розвитку України.....	22
2.2. Оцінка інвестиційних спроможностей ЄС і потреб України з фінансування відбудови.....	26
2.3. Пріоритетні напрямки та критерії вибору інвестиційних пропозицій для фінансування країнами ЄС у рамках програми відбудови.....	33
Розділ 3. Напрямки покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України.....	37
3.1. Напрямки покращення інвестиційного клімату України як фактору залучення інвестицій з країн ЄС.....	37
3.2. Подальші пріоритети фінансування відбудови України за участі ЄС...	44
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Актуальність теми. Економічне зростання та відновлення будь-якої країни залежить від багатьох факторів, серед яких основними є наступні: трудові ресурси, капітал, економічний і технологічний рівень, стабільність і визначення подальших стратегій розвитку. Ефективність використання наявного соціально-економічного та ресурсного потенціалу країни залежить від інституційної структури економіки, ефективності законодавчої бази, системи управління на всіх рівнях управління тощо. Безперечно, визначення наявного інтелектуального капіталу та подальших векторів розвитку займає не останню роль у цьому процесі. Проте реалізація стратегічних цілей має бути забезпечена необхідними економічними ресурсами, які забезпечуються інвестиціями. Відзначаючи важливість інвестицій для забезпечення економічного зростання та відновлення, необхідно підкреслити, що на інвестиції, у свою чергу, впливають різні змінні, що формують інвестиційну привабливість та потенціал країни.

Розглядали теоретичні та практичні аспекти проблеми визначення особливостей міжнародного ринку капіталів, ролі інвестицій в економічному зростанні та відновленні країни такі вчені, як: Багдашкіна С., Забураєва О. Ю., Лобунець Т., Небрат В. В., Корніяка О. В., Гончар Г., Панухник О. В., Хомутенко Л.І., Васильчук А.Ю., Худякова О., Штепенко К. П.. Проте актуальною залишається проблема визначення ролі інвестицій відновленні України після війни.

Метою роботи є дослідження інвестиційних потреб та пріоритетів у фінансуванні відбудови України за участі ЄС, а також розробка напрямків покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України.

Відповідно до мети було визначено наступні завдання дослідження:

- дослідити поточний стан інвестицій ЄС в економіку України;

- оцінити інвестиційну спроможність ЄС і потреби України на поточний момент і на перспективу;
- визначити пріоритетні напрямки та критерії вибору інвестиційних пропозицій для фінансування країнами ЄС у рамках програми відбудови;
- окреслити потенційні напрямки покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України;
- встановити напрямки покращення інвестиційного клімату України як фактору залучення інвестицій з країн ЄС ;
- запропонувати подальші пріоритети фінансування відбудови України за участі ЄС.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічні та економіко-правові відносини, що виникають у процесі експорту капіталу в Україну з країн ЄС.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні залучення інвестицій з країн ЄС.

Методи дослідження. При написанні роботи, було використано такі теоретичні та емпіричні методи як:

Теоретичний розділ:

- пізнання;
- аналогія;
- пояснення;
- класифікація.

Аналітичні розділи:

- вимірювання, розрахунок;
- аналіз, порівняння;
- опис.

Завдяки використанню перерахованих методів було проаналізовано інвестиційні потреби та пріоритети у фінансуванні відбудови України за

участі ЄС, а також розроблено напрямки покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України.

Практичне значення отриманих результатів. В результаті дослідження узагальнено теоретичні та практичні аспекти здійснення інвестицій в економіку України та проаналізовано процес фінансування відбудови України за участі ЄС у повоєнний період, а також здійснено загальний комплексний аналіз інвестиційних потреб та пріоритетів у фінансуванні відбудови України за участі ЄС, а також розроблено напрямки покращення програмних підходів до залучення інвестицій від ЄС в економіку України.

Інформаційна база дослідження. При написанні роботи було використано такі джерела інформації, як праці вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків, статистичні дані офіційних сайтів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ЄС ЯК ЕКСПОРТЕР НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ КАПІТАЛУ

1.1. Теоретичні засади організації функціонування міжнародного ринку капіталу

Міжнародний потік капіталу відіграв важливу роль в економічному розвитку багатьох країн. Міжнародний потік капіталу забезпечує відтік заощаджень до країн-кредиторів, допомагаючи згладити бізнес-цикли та створити більш стабільну модель економічного зростання. З іншого боку, міжнародні ринки капіталу допомагають фінансувати розвиток у менш розвинених країнах. Міжнародний потік капіталу також допомагає пом'якшити проблему платіжного балансу в країнах, що розвиваються. Як і інші глобальні економічні процеси, міжнародні потоки капіталу характеризуються різноманітними тенденціями, динамікою та структурними змінами, оскільки форма та напрямок потоків капіталу між країнами залежать від різноманітних факторів і мають позитивний та негативний вплив на країни-донори та країни-реципієнти.

Ринки капіталу – це міжнародні ринки, на яких покупці та продавці торгують фінансовими інструментами.

Ринки капіталу – це міжнародні ринки, на яких покупці та продавці торгують активами, такими як акції та цінні папери з фіксованим доходом[1].

Найбільшими ринками капіталу є валютні ринки, за якими йдуть ринки облігацій, потім глобальний ринок акцій та позабіржові ринки деривативів. Всі вони популярні серед інвесторів та компаній, які шукають ліквідність та дохідність, можливості та прозорість цін.

Ринки капіталу – це фінансові ринки, на яких покупці та продавці торгують активами. Компанії, зазвичай, використовують ринки капіталу для

залучення нового капіталу - коштів, які бізнес використовує для зростання або покриття поточних операційних витрат шляхом випуску таких фінансових інструментів як акції або облігації. Інвестори купують ці активи і, у разі акцій, отримують право часткового або повного володіння компанією та можливість отримувати прибуток від своїх інвестицій.

Ринки капіталу існують у первинній та вторинній формах. Первинний ринок - це місце, де цінний папір (акція чи облігація) спочатку випускається для залучення капіталу. Після цього випуску цінних паперів торгуються на вторинному ринку.

Міжнародні ринки капіталу – це ринки, які пропонують фізичним особам, корпораціям та уряду пособи доступу для отримання кредитів, які використовуються для інвестування за межами їхніх кордонів. Існують різні завдання міжнародного ринку капіталу. Насамперед, міжнародний ринок капіталу є мережею організацій, що складається з урядів і корпорацій, які інвестують і запозичують кошти для поліпшення бізнесу на міжнародному ринку. Більше того, міжнародні ринки капіталу пов'язує кредиторів та позичальників на різних ринках капіталу.

Міжнародні ринки капіталу являють собою той самий механізм, але у глобальній сфері, де уряди, компанії та люди запозичують та інвестують через національні кордони. Крім переваг та цілей внутрішнього ринку капіталу, міжнародні ринки капіталу забезпечують такі переваги:

1. Вища прибутковість і нижча вартість запозичення. Це дозволяє компаніям та урядам виходити на закордонні ринки та отримувати доступ до нових джерел фінансування. Багато внутрішніх ринків занадто малі або занадто дорогі для того, щоб компанії могли робити запозичення на них. Використовуючи міжнародні ринки капіталу, компанії, уряди і навіть окремі особи можуть брати або інвестувати запозичення в інших країнах або з більш низькою вартістю запозичення або з більш високою прибутковістю або

2. Диверсифікація ризику. Міжнародні ринки капіталу дозволяють окремим особам, компаніям та урядам отримати доступ до більшої кількості

можливостей у різних країнах для запозичення чи інвестування, що, у свою чергу, знижує ризик, адже економічні цикли у різних країнах не співпадають.

Багато факторів призводять до швидкого зростання ринків капіталу. До факторів зростання ринків капіталу відносяться[1]:

- збільшення доходу на душу населення;
- розвиток банків;
- внутрішні заощадження;
- стабільність макроекономічних показників;
- зниження інфляції.

Міжнародний ринок капіталу - це фінансовий ринок, де купуються та продаються:

- акції;
- облігації;
- боргові зобов'язання;
- валюти.

Міжнародний ринок капіталу є сукупністю ринків капіталу різних країн. Вони пов'язані один з одним сучасними засобами телекомунікації і, зокрема, інтернетом. Вони надають міжнародним компаніям та інвесторам місце для операцій з фінансовими інструментами.

Після винаходу комп'ютера, інтернету та революції фінансового ринку у 2010 році майже всі фінансові ринки об'єднуються у єдиний міжнародний ринок капіталу. Можна навести, у якості прикладів, такі новітні світові фінансові центри як Гонконг та Сінгапур.

Міжнародний ринок капіталу сприяє зниженню ризиків компаній, тому що на міжнародному ринку країни можуть купувати фінансові інструменти емітовані компаніями різних країн, боргові зобов'язання, а також займатися фінансовим посередництвом, виробництвом товарів та наданням послуг. У різних країнах різне бізнес-середовище, тому якщо будь-яка країна стикається зі ризиками і через кризові явища, інвестори в цій країні можуть

зазнати збитків, але компанії можуть компенсувати ці збитки за рахунок доходів від фінансових інструментів з іншої країни. Таким чином, загальний ризик буде знижено за допомогою використання відповідних інструментів на міжнародному ринку капіталу.

Є два основні способи отримати доступ до капіталу – запропонувати на продаж боргові або фінансові інструменти і деривативи. Хоча існує багато форм кожного з них, дуже просто, борг – це гроші, які взяті в борг і мають бути повернуті, а власний капітал – це гроші, які інвестуються в обмін на відсоток володіння, але не гарантуються для погашення.

По суті, уряди, підприємства та індивідуальні інвестори, які відкладають частину свого доходу, вкладають свої кошти у фінансові інструменти на ринку капіталу, а саме в фінансові інвестиції. Позичальники (уряди, підприємства та індивідуальні інвестори, які витрачають більше, ніж залучають тимчасово вільні кошти у формі інвестицій через ринки капіталу). Коли вкладники роблять інвестиції, вони конвертують безризикові високоліквідні активи, такі як кошти або заощадження, в ризиковані активи, сподіваючись на отримання прибутку в майбутньому. Оскільки всі інвестиції пов'язані з ризиком, єдина причина, через яку вкладник ризикуватиме коштами, полягає в тому, що дохід від інвестицій перевищує дохід від володіння безризиковими активами. По суті, вища прибутковість означає вищий ризик[3].

Підприємства, акції яких котируються на фондових біржах (вторинних ринках акцій), називаються публічними компаніями. Як публічна компанія, бізнес повинен мати базу інвесторів певного розміру і щокварталу подавати перевірені фінансові звіти до регулюючого органу.

Індивідуальні інвестори можуть відкрити брокерський рахунок або для купівлі акцій підприємств безпосередньо, або для вкладення в фонд, який вибирає та купує для них компанії. Коли інвестор купує акції на своєму брокерському рахунку, він купує дрібну частку бізнесу. Брокер працює з біржою та іншими посередниками для купівлі та продажу акцій.

Ключовими факторами зростання обсягів операцій на міжнародних фондових ринках є:

1) зростання фінансових ринків країн, що розвиваються. У міру зростання країн, що розвиваються, їх вітчизняні фірми прагнуть вийти на глобальні ринки і скористатися дешевшими і гнучкими фінансовими ринками;

2) в останні два десятиліття загальною тенденцією на ринках, що розвиваються, і країнах з ринком, що формується, була приватизація колишніх державних підприємств. Ці організації, як правило, великі, і коли вони продають частину чи всі свої акції, це вливає мільярди доларів нового капіталу на місцеві та глобальні ринки. Внутрішні та глобальні інвестори, які бажають брати участь у зростанні місцевої економіки, купують ці акції;

3) інвестиційні банки. У зв'язку зі збільшенням можливостей на нових ринках, що розвиваються, і необхідністю простого розширення власного бізнесу інвестиційні банки часто лідирують у розширенні глобальних фондових ринків. Ці спеціалізовані банки прагнуть найняти великі компанії в країнах, що розвиваються, або уряди, які проводять приватизацію, для випуску та продажу акцій інвесторам за межами місцевої країни;

4) технологічні здобутки. Експансія технологій у глобальні фінанси відкрила нові можливості для інвесторів та компаній у всьому світі. Технології та Інтернет надали більш ефективні та дешеві засоби для торгівлі акціями та, в деяких випадках, для випуску акцій невеликими компаніями;

Уряд залучає кошти шляхом випуску казначейських облігацій, векселів та банківських зобов'язань, що торгуються на вторинному ринку. Ці облігації вважаються безпечними інвестиціями, оскільки вони забезпечені значними податковими надходженнями уряду. Інші облігації часто оцінюються порівняно з казначейськими зобов'язаннями залежно від того, наскільки вони вважаються ризикованими.

Муніципальні облігації, або "муні", є місцевою формою казначейських облігацій. Вони підтримуються податковою базою місцевих міст, округів чи

штатів, регіонів, тощо. Хоча муні не вважаються безризиковими, вони, зазвичай, вважаються одним із найменш ризикованих класів активів.

Зрештою, корпоративні облігації використовуються підприємствами для залучення коштів на відкритому ринку. Для випуску облігацій підприємствам не обов'язково брати участь у публічних торгах, але вони мають подавати документи до наглядових органів, щоб інформувати інвесторів про свої фінансові показники.

Окремою складовою глобального фінансового ринку є ринок строкових угод. Ф'ючерсні контракти - це угода про купівлю чи продаж певної кількості активу у майбутньому. Спекулянти хочуть купувати ф'ючерсні контракти через величезний потенційний прибуток (торгівля ф'ючерсами використовує масу кредитного плеча, як і торгівля на FOREX). Підприємства використовують його для хеджування.

1.2. Експорт капіталу країнами ЄС: поточний стан та перспективи розвитку

Геополітична та макроекономічна невизначеність, що розпочалася із пандемією COVID-19 та посилилася війною в Україні в 2022 році, завдає шкоди інвестиціям до Європи. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) мають вирішальне значення для економіки Європи, на їхню частку припадає до 20% валового внутрішнього продукту (ВВП) у Німеччині та Франції та 22% у Австрії. Проте, з огляду на поточну геополітичну напруженість, що виникла в 2022 року, макроекономічний тиск та енергетичну кризу, інвестиції в країнах ЄС в 2022 році за деякими країнами суттєво зменшили обсяги інвестицій. Так, наслідки військової агресії Російської федерації проти України суттєво вплинули на інвестиції у 2022 році. Крім цього, вплив геополітичної, енергетичної та економічної кризи вплинув на зниження

зайнятості: кількість робочих місць, створених ПП у 2022 році в країнах ЄС скоротився на 16%.

У 2021 році глобальний обсяг прямих іноземних інвестицій оцінювався в 32,8 трлн. євро, виходячи із середнього значення вхідних та вихідних позицій. Європа була найбільшим джерелом та місцем призначення приливу ПП у світі. За даними ООН, майже дві п'яті (38,9%) світових внутрішніх інвестицій були розташовані в Європі (13,1 трлн. євро), тоді як на неї припадало майже половина (45,1%) світових зовнішніх інвестицій (близько 14,4 трлн. євро)[4].

У період з 2010 по 2020 рік відбулося відносно сильне зниження частки світових обсягів ПП, розміщених у Європі; і їхня частка у загальносвітовому обсязі скоротилася на 6,4 % [4].

Однак, у 2021 році відбулися значні зміни, які частково відображають вплив кризи COVID-19, оскільки інвестиційні акції в Європі швидко зростали - частка Європи зросла на 2,8 пункти в період з 2020 по 2021 рік. Незважаючи на це, загальне падіння становило 3,6 процентних пунктів у період з 2010 по 2021 рік частки світових запасів ПП, розміщених у Європі. Це стало найбільшим падінням, зареєстрованим в будь-якому регіоні світу за цей період.

Частка накопичених ПП, розташованих у Латинській Америці та Карибському басейні, також скоротилася (на 2,4 процентних пункти в період з 2010 по 2021 рік), і падіння також було зареєстроване в Африці та Океанії, хоча розмір падіння був меншим. Навпаки, частка глобальних прямих інвестицій у Азію збільшилася на 0,9 відсоткові пункти, тоді як у Північній Америці спостерігалось найбільше зростання, її частка збільшилася на 6,6 пункту.

Північна Америка займала друге місце (25,7%) у світових накопичених ПП у 2021 році, за нею слідувала Азія (24,8%). У період з 2010 по 2021 рік відносні частки Європи (-5,1 п.п.) та Північної Америки (-2,1% до 6 п.п.) у загальному обсязі вивезення ПП з країн Європи знизився; цій моделі

протидіяло значне зростання частки вивезення ПП з Азії (на 8,2 процентних пункти) [4].

Таблиця 1.1 – Динаміка прямих іноземних інвестицій (чистий приплив) за регіонами світу в 2017-2021 рр., млн. дол. США [4]

Назва регіону	Роки, млн. дол.					Відносний приріст за період 2017 -2021 рр.
	2017	2018	2019	2020	2021	
Центральна Європа та Прибалтика	29243,54	-19622,56	152633,44	212075,90	109738,51	275,26
Європа та Центральна Азія (за винятком високо-прибуткових)	66286,46	43441,15	70295,40	39626,09	82065,92	23,80
Європа та Центральна Азія	896502,79	-261340,0	461975,25	171902,13	482568,87	-46,17
Євросоюз	529618,79	-19564,13	353734,75	269986,05	377481,82	-28,73
Європа та Центральна Азія (країни IDA та IBRD)	84689,72	71303,48	99220,60	63628,87	135577,32	60,09

До 2013 року вхідні та вихідні потоки ПП почали відновлюватись після кризових явищ викликаних світовою фінансовою кризою. Проте, в період із 2014 по 2021 рік потоки інвестицій не мали стабільної динаміки, що свідчить про тривалий період невизначеності серед інвесторів.

У період з 2014 по 2017 рік величина потоків як зовнішніх, так і внутрішніх інвестицій коливалася між збільшенням і зменшенням на щорічній основі.

Ситуація змінилася у 2018 р., коли вартість інвестиційних потоків ЄС впала другий рік поспіль, як для вихідних, так і для вхідних потоків; у 2019 році було зафіксовано третє поспіль річне падіння, оскільки потоки стали негативними (що вказує на інвестування або скорочення інвестицій в обох напрямках).

У 2020 році нетто-вартість потоків прямих іноземних інвестицій ЄС повернулася до позитивних значень. У 2021 році напрям зміни двох потоків вперше за період 2014-2021 рр. змінився за обсягами припливу та відтоку ПІІ: значення вхідних потоків до ЄС знову збільшилося, а значення його вихідних потоків дещо знизилося [4].

У 2021 році ЄС був чистим одержувачем потоків ПІІ, оскільки вхідні потоки перевищили відтік на 196 млрд євро.

У 2021 році значна частина вихідних потоків ПІІ з ЄС була призначена для США (218,2 млрд. євро). Наступні за величиною вихідні потоки були значно меншими: 36,0 млрд. євро в Об'єднані Арабські Емірати і 23,4 млрд. євро в Великій Британії. Єдиними іншими напрямками, в які інвестиції з ЄС перевищили 10,0 млрд євро у 2021 році, були Бермудські острови та Кайманові острови, обидва - офшорні фінансові центри (таб. 1.2).

Таблиця 1.2 – ТОП-10 найкращих партнерів для потоків прямих іноземних інвестицій з-за меж ЄС в 2021 році [5]

Рейтинг	Країна	Потоки прямих інвестицій ЄС за кордон	Країна	Потоки прямих інвестицій в ЄС
1	Сполучені Штати	218,2	Сполучені Штати	265,7
2	Об'єднані Арабські Емірати	36,0	Велика Британія	110,3
3	Велика Британія	23,4	Об'єднані Арабські Емірати	51,5
4	Бермудські острови	17,2	Сінгапур	17,7
5	Кайманові острови	11,9	Барбадос	16,4
6	Барбадос	9,1	Російська федерація	12,6
7	Сінгапур	6,9	Японія	12,5
8	Уругвай	5,9	Китай	9,2
9	Джерсі	5,6	Гернсі	6,8
10	Російська Федерація	5,5	Гайана	3,6

У 2021 році Сполучені Штати також були найбільшим джерелом припливу інвестицій в ЄС, надавши 265,7 млрд євро ПІІ. Сполучене Королівство (110,3 млрд євро) було другим за величиною джерелом, за яким

йдуть Об'єднані Арабські Емірати (51,5 млрд євро). Наступними за величиною країнами походження були два офшорні фінансові центри – Сінгапур та Барбадос, а також Російська федерація та Японія; це були єдині інші країни, чиї інвестиції в ЄС перевищили 10 млрд. євро в 2021 році.

ЄС був чистим одержувачем ПІІ від 9 із 10 найбільших інвесторів ЄС, за винятком Гайани. У 2021 році ЄС був нетто-інвестором у 4 з 10 основних напрямків для відтоку інвестицій, а саме на Кайманових островах, Бермудських островах, Джерсі та Уругваї. Всі ці чотири країни (Кайманові острови, Бермудські острови, Джерсі та Уругвай) мали відтік для своїх інвестицій у ЄС у 2021 році (таб.1.3).

Таблиця 1.3 - Потоки прямих іноземних інвестицій з рештою світу за видами економічної діяльності, ЄС, 2021 р. [5]

Галузь	Потоки прямих інвестицій ЄС за кордон	Потоки прямих інвестицій в ЄС
Будівництво	52,8	4,5
Діяльність з розміщення та харчування	80,2	2,8
Професійна, наукова і технічна діяльність	10,6	86,0
Виробництво	-8,3	124,8
Транспортування та зберігання	110,4	15,5
Інформація та зв'язок	-14,5	10,2
Постачання води; водовідведення, поводження з відходами	-0,7	-1,7
Мистецтво, розваги та відпочинок	0,3	-2,1
Сільське господарство, лісове господарство та рибальство	0,0	0,5
Охорона здоров'я та соціальна робота	-0,2	0,9
Освіта	1,0	0,3
Інші види послуг	2,6	0,2
Інші види господарської діяльності	25,9	-14,5
Добування корисних копалин	13,2	-1,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонування повітря	18,1	-0,9
Операції з нерухомістю	19,1	29,4
Розподільча торгівля	-231,3	50,7
Фінансова та страхова діяльність	87,5	-158,8
Адміністративна та допоміжна діяльність	-9,2	-40,9

У 2020 році сектор промисловості отримав найбільшу частку потоків прямих іноземних інвестицій до держав-членів ЄС, а на транспортування та логістику було залучено найбільшу частку потоків ПІІ з держав-членів ЄС.

У 2021 році найбільші потоки ПІІ з країн-членів ЄС до решти світу були здійсненні в такі галузі, як (табл. 1.3):

- транспортування та логістика (110,4 млрд євро);
- фінансова та страхова діяльність (87,5 млрд євро);
- послуги з розміщення та харчування (80,2 млрд євро);
- будівництво (52,8 млрд євро).

У 2021 році в обробній промисловості країн ЄС був зареєстрований найвищий обсяг припливу інвестицій (124,8 млрд. євро), за ним йдуть професійна, наукова та технічна діяльність (86,0 млрд. євро) та роздрібна торгівля (50,7 млрд. євро).

Отже, у період з 2014 по 2017 рік величина потоків як зовнішніх, так і внутрішніх коливалася між збільшенням і зменшенням на щорічній основі. Ситуація погіршилась у 2018-2019 роки., коли вартість інвестиційних потоків ЄС впала, як для вихідних, так і для вхідних потоків; протягом 2019 року як наслідок сталося третє поспіль річне падіння, оскільки потоки стали негативними (що вказує на скорочення інвестицій в обох напрямках). У 2021 році напрям зміни двох потоків вперше за досліджуваний період часу розійшовся: значення вхідних потоків до ЄС знову збільшилося, а значення його вихідних потоків дещо знизилося. У 2021 році ЄС був чистим одержувачем потоків ПІІ, оскільки вхідні потоки перевищили зовнішні потоки на 196 млрд євро. У 2021 році найбільші потоки вивезення ПІІ з країн-членів ЄС до решти світу (сума потоків ПІІ всередині ЄС та потоків ПІІ до країн, що не входять до нього) були зареєстровані на: транспортування та зберігання (110,4 млрд євро); фінансова та страхова діяльність (87,5 млрд євро); послуги з розміщення та харчування (80,2 млрд євро); будівництво (52,8 млрд євро). У 2021 році в обробній промисловості був зареєстрований найвищий обсяг припливу інвестицій (124,8 млрд євро), за ним йдуть

професійна, наукова та технічна діяльність (86,0 млрд. євро) та роздрібна торгівля (50,7 млрд. євро).

1.3. Нормативно-правові засади регулювання інвестиційної діяльності країн ЄС поза межами ЄС

Європейський Союз є одним із найбільш відкритих інвестиційних напрямків у світі. З 2009 року Європейський Союз формує політику щодо прямих іноземних інвестицій від усіх держав-членів ЄС у рамках Спільної комерційної політики Європейського Союзу. Інвестиційну політику ЄС спрямовано на [6]:

- забезпечення рівних умов для того, щоб інвестори з-за меж ЄС не зазнавали дискримінації;
- сприяти інвестиціям шляхом створення передбачуваного та прозорого бізнес-середовища;
- заохочувати інвестиції, які підтримують сталий розвиток, повагу до прав людини та високі трудові та екологічні стандарти, включаючи просування корпоративної соціальної відповідальності та відповідальної ділової практики;
- залучати міжнародні інвестиції до ЄС, одночасно захищаючи ключові інтереси ЄС;
- захищати права країн-інвесторів і приймаючих держав регулювати свою економіку в суспільних інтересах.

ЄС веде переговори або впроваджує інвестиційні правила у торговельних угодах чи самостійних інвестиційних угодах. Ці інвестиційні правила охоплюють [6]:

- дозвіл на створення підприємств, забезпечивши інвесторам доступ до ринку та не стикаючись з дискримінацією між інвесторами з ЄС та країн, що не входять до ЄС;
- створення сприятливої нормативно-правової бази, як для виходу інвестора на ринок, і під час ведення інвестором економічної діяльності у країні, і;
- захист постійних інвестицій/інвесторів шляхом зобов'язань щодо недискримінації, справедливого ставлення до інвесторів або гарантій компенсації у разі експропріації.

ЄС також бере участь у переговорах щодо модернізації Договору до Енергетичної хартії (ДЕХ). Мета ЄС полягає в тому, щоб гарантувати, що ДЕХ відображає сучасні інвестиційні стандарти, такі як ті, які запроваджуються в рамках реформованого підходу ЄС до захисту інвестицій, містить суворіші положення щодо сталого розвитку та сприяє просуванню прав людини та міжнародних трудових норм.

Інвестування в іншу країну ЄС може здійснюватися через[6]:

- інвестування, придбання та створення компаній (прямо або через портфель, тобто прями чи портфельні інвестиції);
- право купувати, використовувати чи продавати нерухоме майно, таке як офіси чи місце проживання;
- викуп акцій та облігацій, що торгуються та котируються на фондовій біржі;
- отримання дивідендів та відсотків;
- надання комерційних кредитів, у тому числі споживчих кредитів;
- придбання паїв інвестиційного фонду, включаючи іпотечні кредити, спадщину та кредити;
- придбання патентів, товарних знаків та інших прав інтелектуальної власності.

Якщо бізнес у ЄС інвестує капітал в іншу країну поза межами країн ЄС, наприклад, для придбання нерухомості чи акцій, інтереси захищені правилами захисту інвестицій для країн ЄС.

Види інвестування в іншу країну ЄС та межами країнами блоку наведено на рис. 1.1.

Рисунок 1.1 – Види інвестування в іншу країну ЄС та межами країнами блоку [6]

Новий пруденційний режим для інвестиційних фірм складається з Регламенту (ЄС) № 2019/2033 (IFR) та Директиви (ЄС) № 2019/2034, опублікованих 5 грудня 2019 року. Вони набули чинності 26 червня 2021 р.

Регламент IFR та положення Директиви IFD застосовуються з 26 червня 2021 р. відповідно до Наказу 2021-796 від 23 червня 2021 р. та Указу 2021-94 р. від липня 2021 р..

Пруденційна основа регулювання діяльності інвестиційних фірм доповнюється низкою технічних стандартів, довідників та рекомендацій, опублікованих Європейським банківським управлінням (ЕВА)[38].

Законодавчий пакет IFR/IFD встановлює пруденційні вимоги та наглядові заходи, адаптовані до профілю ризику та бізнес-моделі інвестиційних компаній, щоб гарантувати, що фірми, уповноважені працювати в ЄС та поза країнами блоку, працюють на міцній фінансовій основі та керуються впорядкованим чином, у тому числі найкращими інтересами своїх клієнтів, забезпечуючи у своїй фінансову стабільність. З цією метою він встановлює вимоги до власних коштів, мінімальних рівнів капіталу, ризику концентрації, ліквідності, звітності та розкриття інформації. Він застосовується індивідуально до всіх інвестиційних фірм, які є системно значимими. Раніше до цих фірм застосовувалися пруденційні вимоги на зразок вимог банківського сектора.

Структура IFR/IFD вводить пропорційний режим нагляду за допомогою категоризації інвестиційних фірм та адаптації правил відповідно до розміру, діяльності та ризиків кожної фірми:

1. Найбільші та найскладніші інвестиційні компанії (так званий «Клас 1») включені до нового визначення кредитної організації у статті 4.1(1) Регламенту (ЄС) № 575/2013 (CRR) [38] у зв'язку з їх системною значимістю та потрібні для отримання дозволу кредитної та інвестиційної установи (стаття 8а Директиви (ЄС) № 2013/36/EU (CRD) та стаття L.516-1 Валютно-фінансового кодексу (MFC)). Відповідно до Регламенту MSU (ЄС) № 1024/2013 та Рамкового регламенту MSU (ЄС) № 468/2014 вони знаходяться під наглядом ЄЦБ.

2. Інші типи великих і складних інвестиційних компаній (так званий «Клас 1а») також розглядаються як установи (стаття 2.5 CRR) та застосовують CRD, якщо їх розмір чи діяльність є ризиком для стабільності (стаття 1.2 IFR) або на добровільній основі (згідно зі статтею 1.5 IFR). Однак останні відрізняються від фірм класу 1 тим, що вони залишаються під національним наглядом та зберігають свій статус інвестиційних фірм.

3. Інші несистемні інвестиційні компанії (так званий «Клас 2») застосовують всі пруденційні вимоги встановленого режиму [38]. Щоб

врахувати більш високі ризики інвестиційних фірм, мінімальні вимоги до власних коштів для таких фірм класу 2 повинні бути вищими за їх постійну мінімальну вимогу до капіталу, чверті їх фіксованих накладних витрат за попередній рік або суми їх вимог відповідно до набору факторів ризику, спеціально призначених для інвестиційних фірм («К-фактори»), який встановлює ставлення капіталу ризикам у конкретних сферах інвестиційної діяльності фірм в ЄС та поза країнами блоку.

4. До дрібніших, не пов'язаних між собою інвестиційних компаній (так званий «Клас 3»), які відповідають умовам статті 12 IFR[38], застосовуються значно спрощені пруденційні вимоги.

Інвестування в іншу країну ЄС може означати: інвестування, придбання та створення компаній (прямо або через портфель, тобто прямі чи портфельні інвестиції); право купувати, використовувати чи продавати нерухоме майно, таке як офіси чи місце проживання; викуп акцій та облігацій, що торгуються та котируються на фондовій біржі; отримання дивідендів та відсотків; надання комерційних кредитів, у тому числі споживчих кредитів; придбання паїв інвестиційного фонду, включаючи іпотечні кредити, спадщину та кредити; придбання патентів, товарних знаків та інших прав інтелектуальної власності.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОТРЕБ І ПРІОРИТЕТІВ У ФІНАНСУВАННІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ ЗА УЧАСТІ ЄС

2.1. Роль інвестицій ЄС в розвитку України

Сьогодні в Україні відбуваються серйозні економічні зміни. За таких умов покращення інвестиційного середовища та підвищення ефективності інвестиційного процесу є одним із основних напрямків національної політики на даному етапі. Вирішальним фактором погіршення інвестиційного клімату в Україні за рік стала повномасштабна війна (рис.2.1).

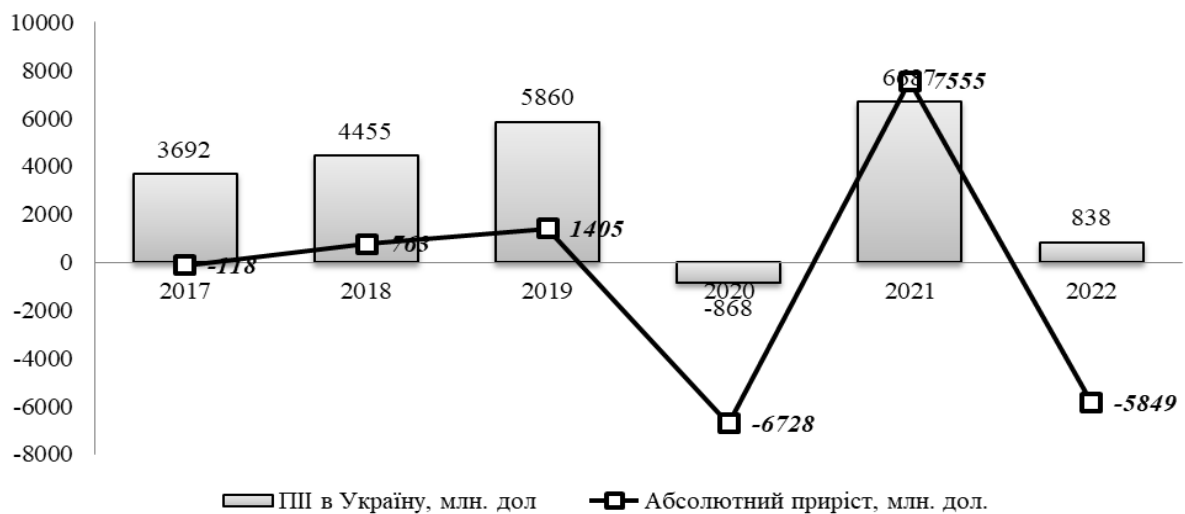

Рисунок 2.1 – Динаміка ПІІ в Україну протягом 2017-2022 рр., млн. дол.

Джерело: [9]

За період 2017-2019 рр. інвестиції в Україну мали тенденцію до зростання із рівня в 3692 млн. дол. в 2017 році до рівня в 5860 млн. дол. за результатом 2019 року. Проте в 2020 році при скорочення на 6728 млн. дол. обсяг ПІІ зазнав від'ємного значення в -868 млн. дол. В 2021 році відбулося часткове відновлення обсягів прямих інвестицій до рівня в 6687 млн. дол.

Однак в 2022 році, через військову агресію Російської федерації ПП в Україну скоротилися на -5849 млн. дол. до рівня в 838 млн. дол.

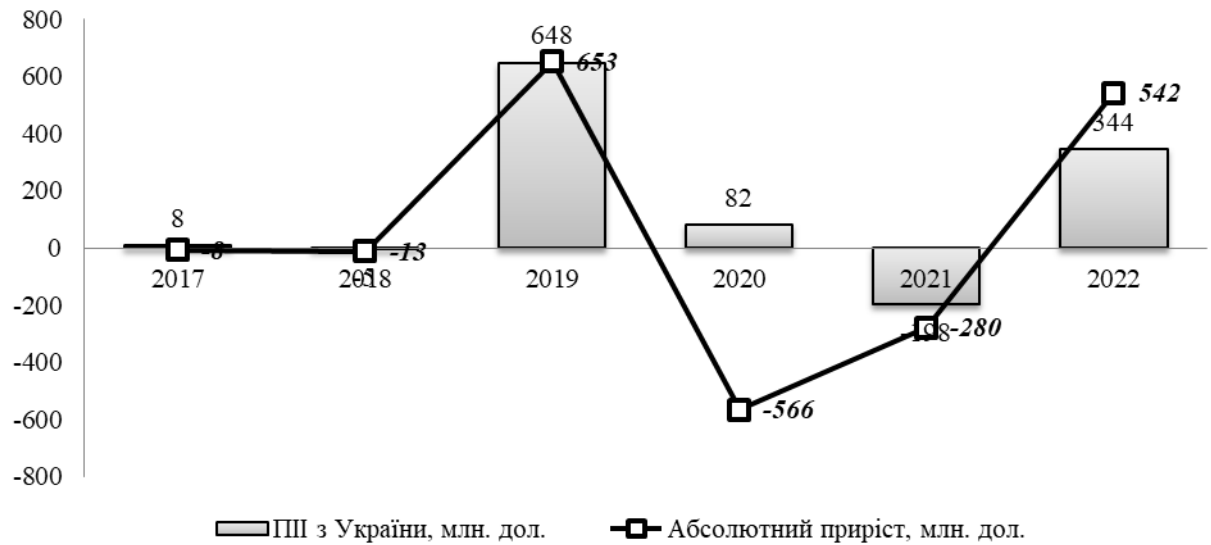

Рисунок 2.2 – Динаміка ПП з України протягом 2017-2022 рр., млн. дол.

Джерело: [9]

З 24 лютого 2022 року Російська федерація почала неспровоковану агресію проти України, що призвело до втрати Україною доступу до ринку збуту та різкого падіння державних доходів, у той час як державні витрати на гуманітарну допомогу та підтримку безперервності державних послуг зросли.

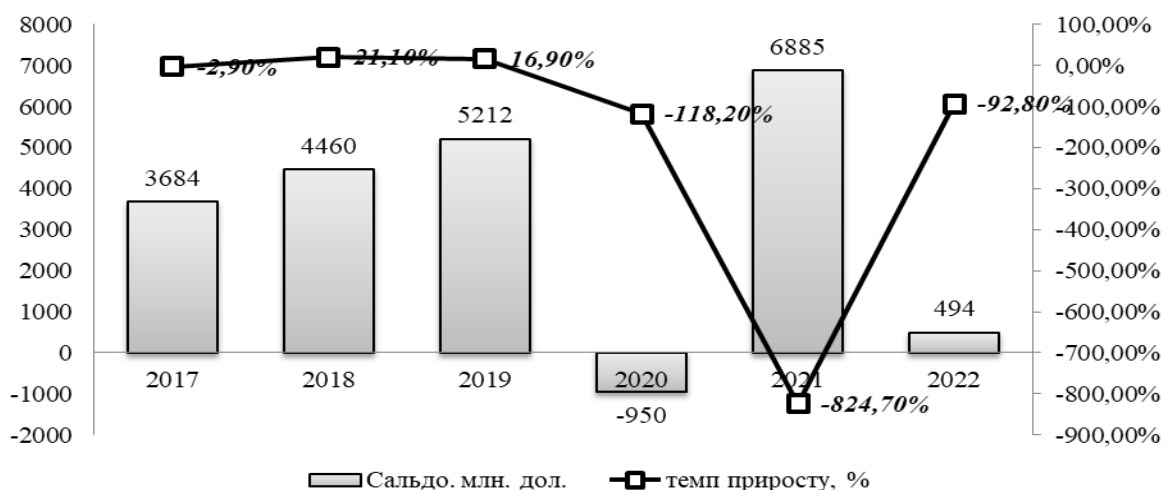

Рисунок 2.3 – Динаміка сальдо ПП з/в України протягом 2017-2022 рр.,

млн. дол.

Джерело: [9]

Угода про асоціацію між ЄС та Україною, яка набула чинності 1 вересня 2017 року, зближує Україну та ЄС. Крім просування глибших політичних зв'язків, міцніших економічних зв'язків та поваги до спільних цінностей, угода забезпечила основу для реалізації амбітної програми реформ, зосередженої на боротьбі з корупцією, незалежною судовою системою, верховенством закону та покращенням ділового клімату. ЄС показує стабільну підтримку даних реформ, що мали вагомий роль для залучення інвестицій, зростання продуктивності та підвищення рівня життя у середньостроковій перспективі.

За відсутності даних на сайті Національного банку України відносно обсягу інвестицій з країн ЄС в 2022 році, оцінки інвестицій з країн ЄС в економіку України здійснено на основі даних 2017-2021 рр. (рис.2.4)

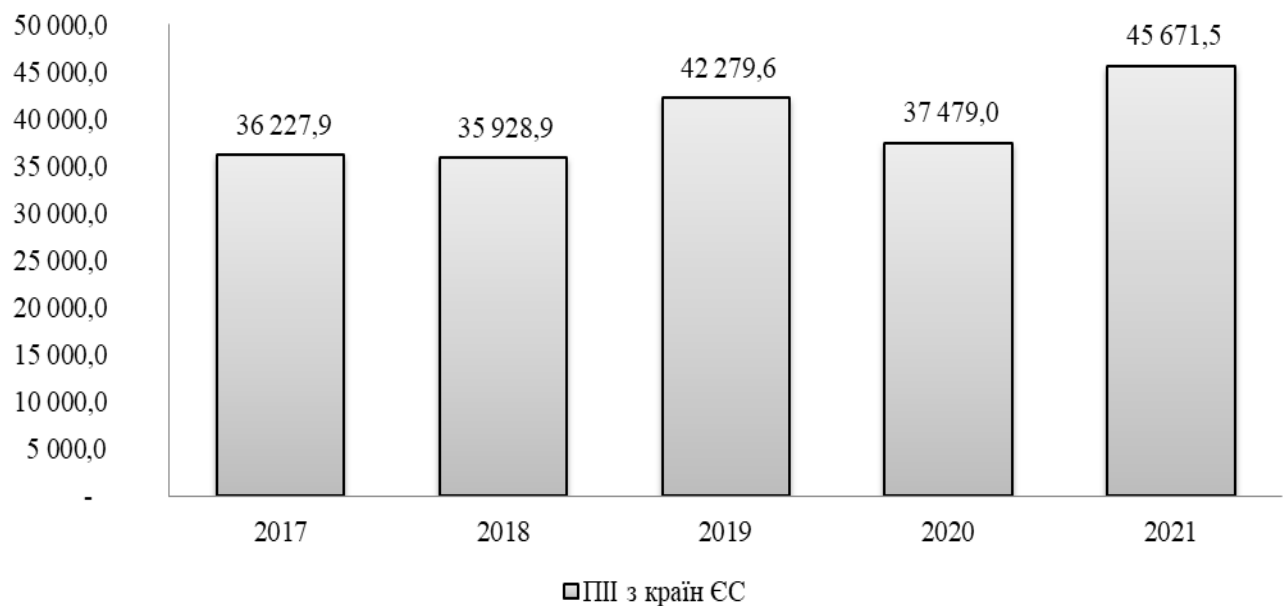

Рисунок 2.4 – Динаміка прямих іноземних інвестицій з країн ЄС в Україну в 2017-2021 рр., млн. дол. США

Джерело: [9]

Обсяг прямих інвестицій з країн ЄС в Україну за період 2017-2021 рр. збільшився на 26,07%. Відобразимо також частку прямих інвестицій з країн ЄС в Україну протягом 2017-2021 рр. (рис. 2.5).

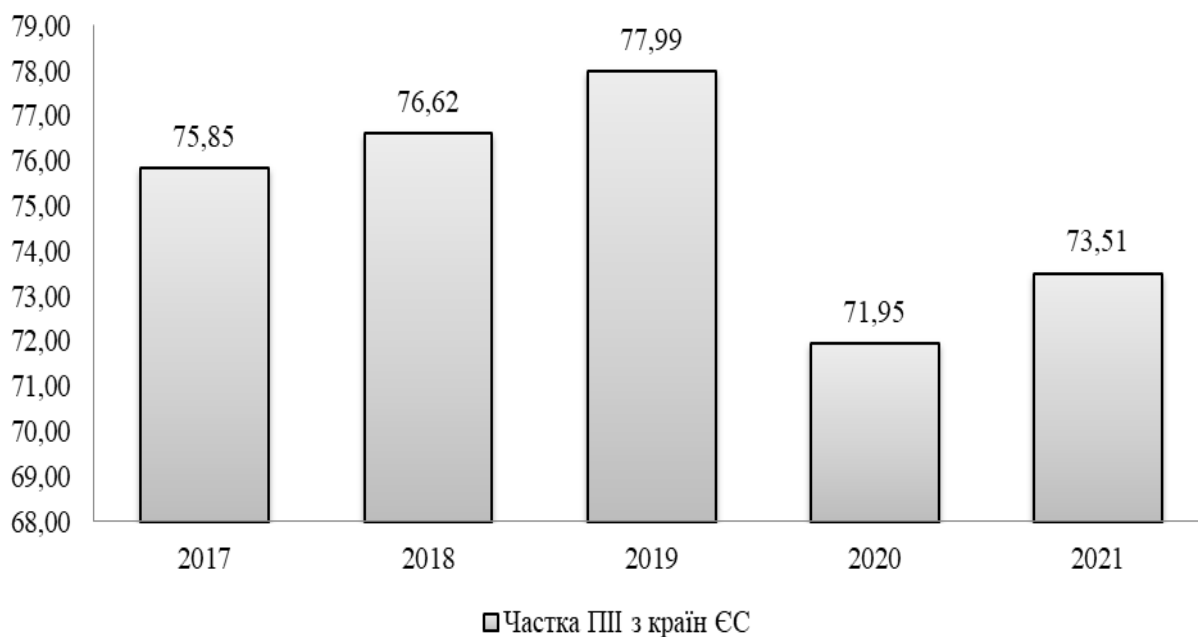

Рисунок 2.5 – Динаміка частки прямих іноземних інвестицій в Україну в країн ЄС в 2017-2021 рр., %

Джерело: [9]

Протягом досліджуваного періоду обсяг прямих іноземних інвестицій в України з країн ЄС займав від 75,85% в 2017 році до рівня в 73,51% за результатом 2021 року, тобто за п'ять років відбулося скорочення питомої ваги ЄС на 2,34%.

Динаміка обсягів інвестицій в економіку України з країн ЄС протягом 2017-2021 рр. відображено в табл. А.1 Додатку А.

За період 2017-2021 рр. найбільший відносний приріст ПІІ з країн ЄС в Україну був зафіксований за такими країнами, як Ірландія (на +259%), Хорватія (+214,5%), Мальта (+84,5%) та Португалія (+82,06%).

В структурі інвестицій в Україну з країн ЄС найбільшу питому вагу протягом досліджуваного періоду мали такі країни, як Нідерланди (від 19,02% в 2017 році до 21,63% в 2021 році), Великобританія (від 5,48% в 2017 році до 4,94% в 2021 році), Кіпр (від 31,42% в 2017 році до рівня в 31,34% в 2021 році).

Отже, за період 2017-2019 рр. інвестиції в Україну мали тенденцію до

зростання із рівня в 3692 млн. дол. США в 2017 році до рівня в 5860 млн. дол. США за результатом 2019 року. Утім в 2020 році при скорочення на 6728 млн. дол. обсяг ПІІ зазнав від'ємного значення в -868 млн. дол. В 2021 році відбулося часткове відновлення обсягів прямих інвестицій до рівня в 6687 млн. дол. Проте в 2022 році, через військову агресію Російської федерації ПІІ в Україну скоротилися.

2.2. Оцінка інвестиційних спроможностей ЄС і потреб України з фінансування відбудови

24 лютого 2022 року Російська федерація вторглася в Україну, що призвело до жертв серед цивільного населення, переміщення мільйонів людей, масових і серйозних пошкоджень житлових будинків, підприємств і соціальних установ, припинення промислової та господарської діяльності.

Уряд України, Група Світового банку та Європейська комісія у співпраці з партнерами з розвитку запустили Швидку оцінку збитків та потреб у відновленні (RDNA) за перше півріччя 2022 року[39]. Метою RDNA є оцінка впливу війни на населення, людський розвиток, надання послуг, фізичні активи, інфраструктуру, виробничі сектори та економіку на основі міжнародно визнаної методології.

Для цілей цієї оцінки RDNA було включено, перевірено та оцінено, наскільки це можливо, втрати від війни за період з 24 лютого по 1 червня 2022 року. Результати RDNA є попередніми, і цифри про пошкодження, втрати та потреби у відновленні слід розглядати як мінімальні показники щодо оцінки потруби у фінансуванні. Оскільки на момент виконання нашого дослідження війна все ще триває, можна припустити, що її соціальні та економічні наслідки посилюватимуться та поширюватимуться. Однак

відновлення та відновлення необхідно починати зараз, де це безпечно та можливо[39].

Станом на 1 червня 2022 року вартість прямих збитків перевищила 97 млрд. дол. США, при цьому найбільше постраждали житлове будівництво, транспорт, торгівля та промисловість. Завдані втрати були зосереджені на прифронтових територіях (74%), переважно в Донецькій, Луганській, Харківській та Запорізькій області, а також на територіях, де контроль Уряду було відновлено (22%), таких як Київська та Чернігівська області [39].

Збої в економічних потоках і виробництві, а також додаткові витрати, пов'язані з війною, призвели до збитків приблизно в 252 млрд. дол. США.

У першому кварталі 2022 року валовий внутрішній продукт (ВВП) України скоротився на 15,1% порівняно з аналогічним періодом 2021 року, а рівень бідності, як очікується, зросте з 2% до 21% (виходячи з межі бідності в 5,50 дол. США на людину на день). Станом на 1 червня 2022 р. вартість потреб у реконструкції та відновленні оцінювалася у понад 349 млрд. дол. США, що більш ніж у 1,6 рази перевищує ВВП України 2021 року [39].

З урахуванням наслідків війни з 24 лютого по 1 червня 2022 року втрати в секторах, які охоплює RDNA, оцінюються приблизно в 97 млрд. дол. США (рис. 2.6 та Додаток Б).

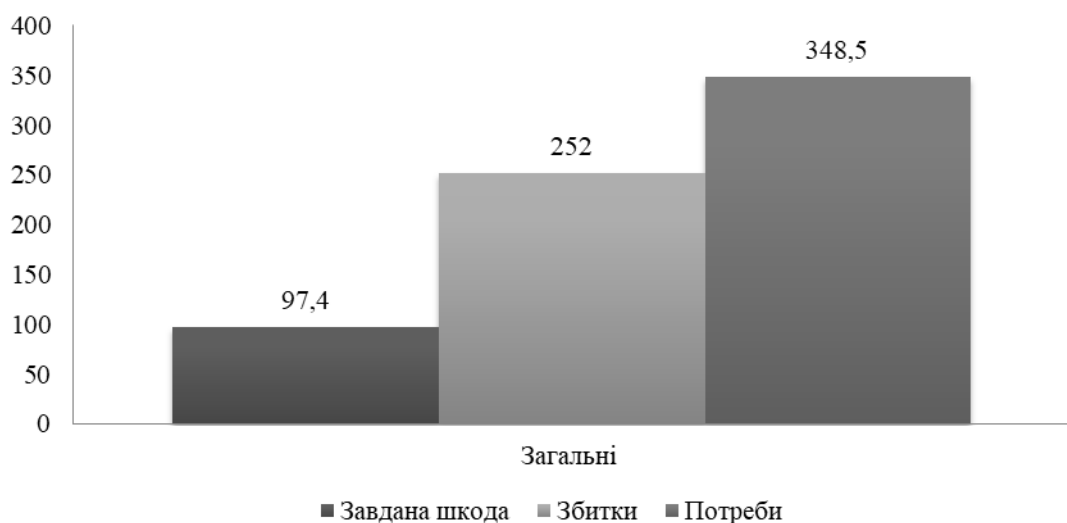

Рисунок 2.6 – Завдана шкода, збитки та потреби урахуванням наслідків війни з 24 лютого по 1 червня 2022 року в Україні, за оцінками RDNA[39]

За секторами найбільше завданої шкоди було завдано секторам соціальної сфери, виробничому сектору та секторам інфраструктури (рис. 2.7).

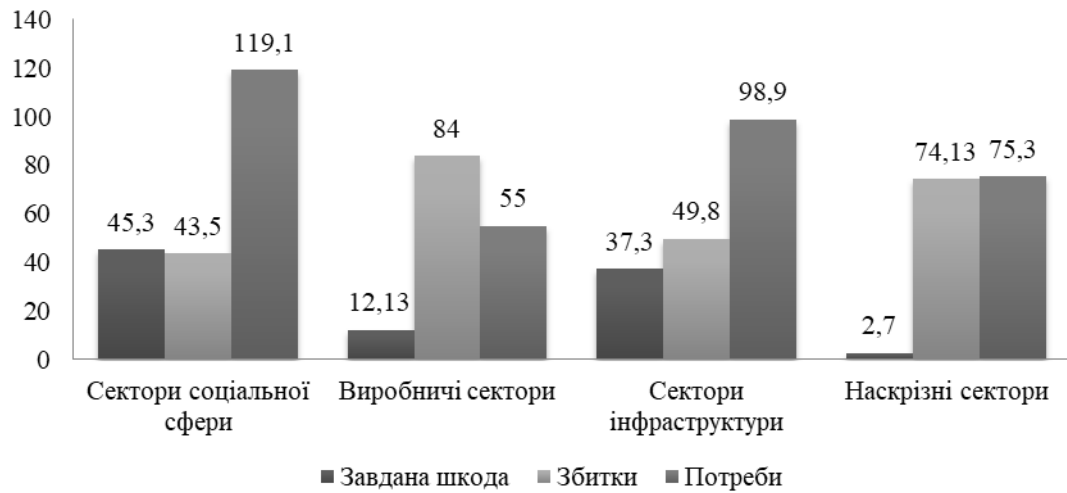

Рисунок 2.7 – Завдана шкода за секторами урахуванням наслідків війни з 24 лютого по 1 червня 2022 року в Україні, за оцінками RDNA[39]

Серед всіх секторів найбільших руйнувань зазнав житловий сектор (40 процентів від загального обсягу завданої шкоди), транспорт (31 процент), торгівля та промисловість (10 процентів (рис. 2.8).

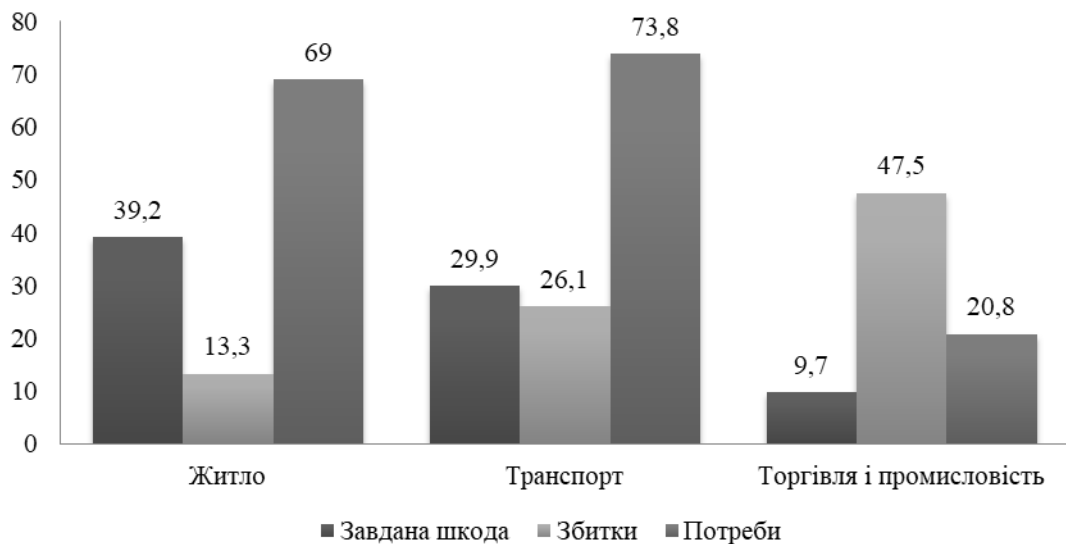

Рисунок 2.8 – Завдана шкода житлу, транспорту та торгівлі і промисловості урахуванням наслідків війни з 24 лютого по 1 червня 2022 року в Україні, за оцінками RDNA[39]

Загальні збитки становлять майже 252 мільярди доларів США, зазначаючи, що втрати в одному секторі перетікають далі та перетинаються з іншими секторами(табл. Б.3 та рис. 2.9).

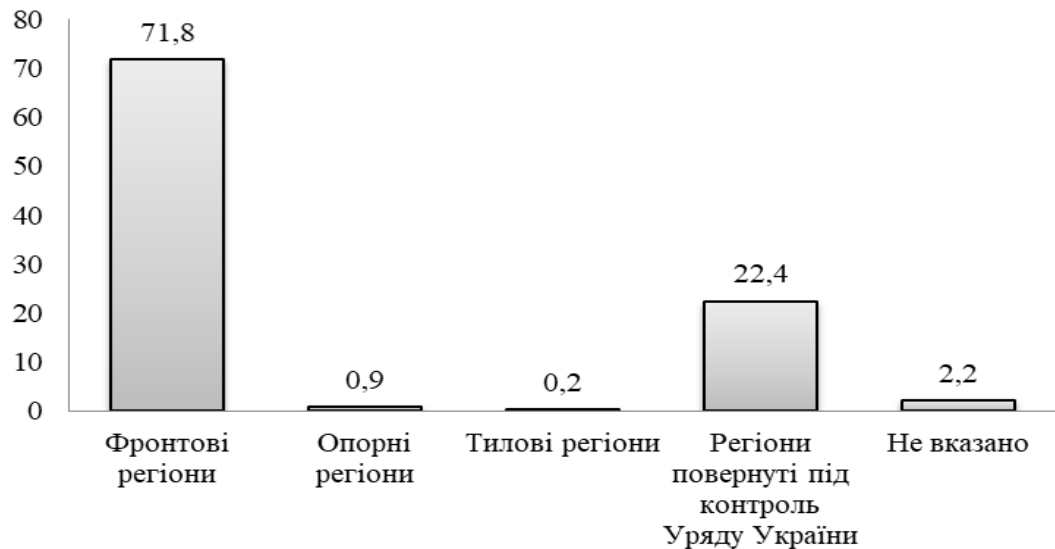

Рисунок 2.9 – Завдана шкода з розбивкою за регіонами станом на 1 червня 2022 року (млрд. дол. США) [39]

Наприклад, скорочення сільськогосподарського виробництва впливає на попит на транспорт, або перебої з електроенергією впливають на торгівлю та промисловість у районах, які не постраждали від війни. Структура втрат в основному складається з національного територіального очищення (видобуток і ліквідація вибухонебезпечних наслідків війни (29%), торгівлі та промисловості (19%), сільського господарства (11%) і транспорту (10%)[39].

Станом на 1 червня 2022 року загальний збиток сільського господарства сягнув 2,2 млрд дол. США, тоді як загальний збиток становить 28,3 млрд дол. США [39]. До заподіяної шкоди відноситься часткове або повне знищення техніки, складських приміщень, худоби та багаторічних насаджень, а також розкрадання матеріально-технічних ресурсів, продукції та сільськогосподарських угідь, що підлягали обробітку.

Заподіяні збитки варіювалися від скорочення виробництва, особливо коли не було зібрано озимих культур, збоїв у експортній логістиці, що призвело до підвищення собівартості сільськогосподарського виробництва та

зниження цін виробників, які відіграють важливу роль в експортоорієнтованому сільському господарстві України.

За оцінками експертів [39], загальна потреба у реконструкції та відновленні державного сектору становить 18,7 млрд. дол. США, тоді як приватним фермерам у найближчі роки доведеться інвестувати більше власних ресурсів.

Список найбільш термінових інвестицій у розмірі 10 мільярдів доларів США включає відновлення пошкоджених активів, допомогу у відновленні сільськогосподарського виробництва шляхом усунення ліквідності та інших обмежень, а також відновлення сільськогосподарських державних установ для ефективної підтримки відновлення та відбудови.

Станом на 1 червня 2022 року війна завдала енергетичному сектору близько 3 мільярдів доларів збитку, а сукупні втрати оцінюються в 11,7 мільярда доларів. Ця сума включає збитки в енергетиці (1,4 млрд дол. США), централізованому теплопостачанню (700 млн. дол. США), постачанні природного газу (500 млн дол. США), транспортному паливі (400 млн дол. США) і видобутку вугілля (110 млн дол. США). Втрати включають втрату доходу та скорочення виробництва, збільшення витрат, втрати від погіршення мобільності та втрати від відсутності доступу до енергетичних послуг [39].

Загальні потреби в реконструкції та відновленні державного сектора оцінюються в 10,4 млрд. дол. США, включаючи 7,3 млрд. дол. США в найближчій/короткостроковій перспективі та 3,1 млрд. дол. США в довгостроковій перспективі [39]. Усі згадані вище інвестиції у реконструкцію та відбудову є терміново необхідними, оскільки енергетичний сектор забезпечує надання життєво важливих послуг. Крім того, компенсація частки збитку також може розглядатися як нагальна потреба для забезпечення короткострокової діяльності в енергетиці. Це включає необхідність усунення дефіциту ліквідності в 2,6 млрд. дол. США для оператора системи передачі Укренерго та інших зацікавлених сторін. Якщо припустити, що середня

закупівельна ціна природного газу становить приблизно 1000 дол. США за тисячу кубометрів, то НАК «Нафтогаз України» необхідно щонайменше 5 млрд. дол. США для закупівлі газу на наступний опалювальний сезон [39].

Для видобувної промисловості, на додаток до оцінок для енергетичного сектору, збитки у розмірі 100 млн. дол. США, втрати у розмірі 300 млн. дол. США та потреби у розмірі 300 млн. дол. США були визначені за допомогою обмежених даних [39]. Окрім фізичної шкоди та втрат, спричинених війною, деякі ключові реформи енергетичного ринку та управління були відкладені через необхідність впровадження тимчасових надзвичайних заходів для забезпечення надання населенню основних енергетичних послуг.

Щодо решти втрат, то вони в основному зосереджені у сферах культури та туризму (8 процентів), ЖКГ (5 процентів) та енергетики (5 процентів). Дані з розбивкою по регіонах доступні не для всіх секторів. Загальна потреба у реконструкції та відновленні оцінюється у понад 349 млрд. дол. США.

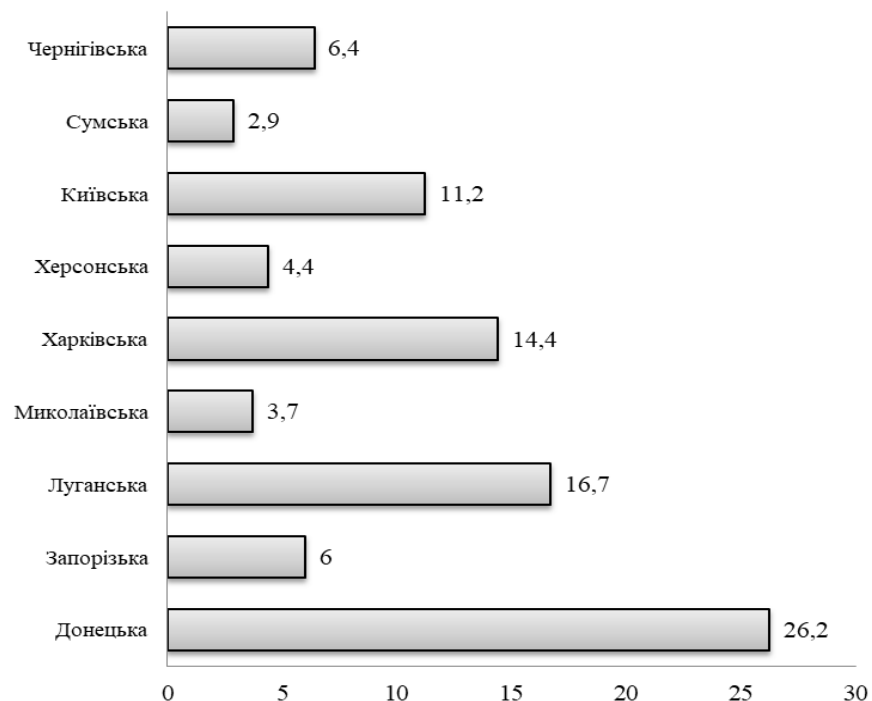

Рисунок 2.10 – Завдана шкода з розбивкою за областями станом на 1 червня 2022 року (млрд. дол. США) [39]

Секторами з найбільшими оціночними потребами є транспортна галузь (21 процент), здійснення заходів з очищення території країни (розмінування та знешкодження вибухонебезпечних пережитків війни) (21 процент) та житло (20 процентів).

Для решти - найбільш важливими секторами є торгівля та промисловість (6 процентів), соціальний захист та засоби до існування (6 процентів) та сільське господарство (5 процентів). Усі ці потреби виникли внаслідок війни такого масштабу, що вона охопила величезну географічну територію, включаючи міські та сільські райони, - задоволення цих потреб було критично важливим для довгострокового післявоєнного відновлення.

У той час як RDNA оцінки пошкоджених активів максимально розрізняє склад державних та приватних активів, досвід катастроф і конфліктних ситуацій підкреслює потужну і вкрай необхідну роль державного фінансування, також для відбудови та реконструкції приватних активів, особливо в короткостроковій перспективі. Для житла, наприклад, існують гуманітарні та непрямі державні зобов'язання щодо забезпечення безпечного та теплого притулку для українців, що передбачає втручання держави в приватні активи. Подібним чином виробництво, наприклад сільськогосподарське виробництво, ймовірно, потребуватиме значного державного фінансування для відновлення; фінансовий сектор і банківська справа потребуватиме капіталізації, а відновлення торгівлі та промисловості потребуватиме певного рівня початкового фінансування з боку державного сектора. Це було б особливо важливо для відновлення торгівлі та комерційних потоків.

2.3. Пріоритетні напрямки та критерії вибору інвестиційних пропозицій для фінансування країнами ЄС у рамках програми відбудови

У відповідності до розробленої політики ЄС в частині допомоги Україні передбачається фінансування програм відбудови, в першу чергу, для задоволення найнагальніших потреб. У нагальній та короткостроковій перспективі (у наступні 18-36 місяців) для задоволення найнагальніших потреб у проаналізованих секторах буде потрібно понад 105 мільярдів доларів США (табл. В.1 Додатку В та на рис. 2.11).

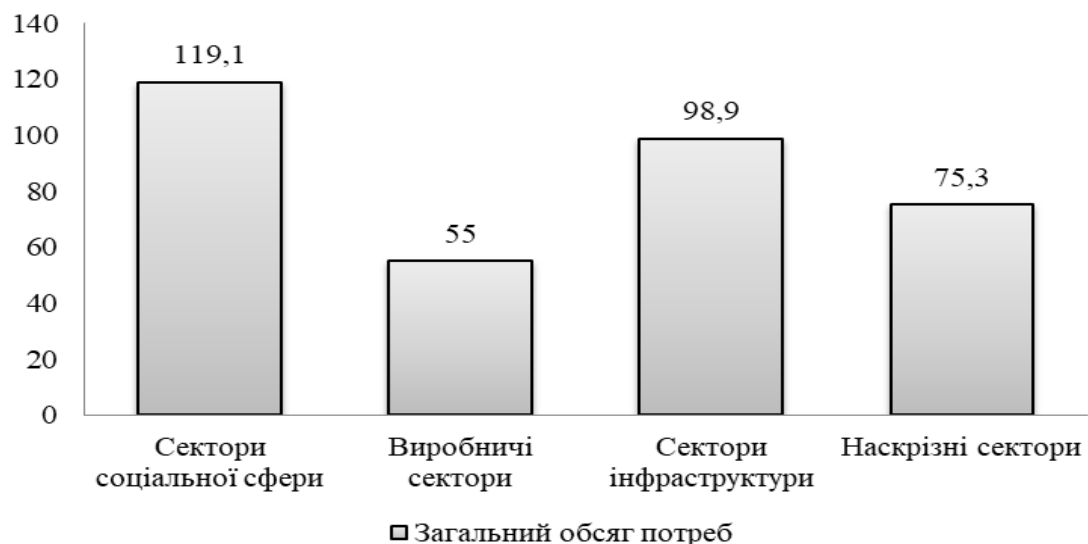

Рисунок 2.11 – Загальний обсяг потреб на відновлення та відбудову з розбивкою за секторами станом на 1 червня 2022 року (млрд дол. США) [39]

До них належать термінові потреби, пов'язані з (рис. 2.12):

- підготовка до наступного зимового сезону (як приклад, проведення заходів із забезпечення опалення та електрики, здійснення ремонту незначно пошкоджених будівель) та закупівля природного газу;
- відремонтувати транспортну інфраструктуру з метою забезпечити підключення та обслуговування;

- підтримка проведення посівних робіт;
- проведення заходів що направлені на людський розвиток, особливо в освіті, охороні здоров'я та підтримці найбільш вразливих та переміщених осіб;
- невідкладні операції, пов'язані з очищенням території країни для забезпечення безпечної реконструкції та відновлення критичних ділянок.

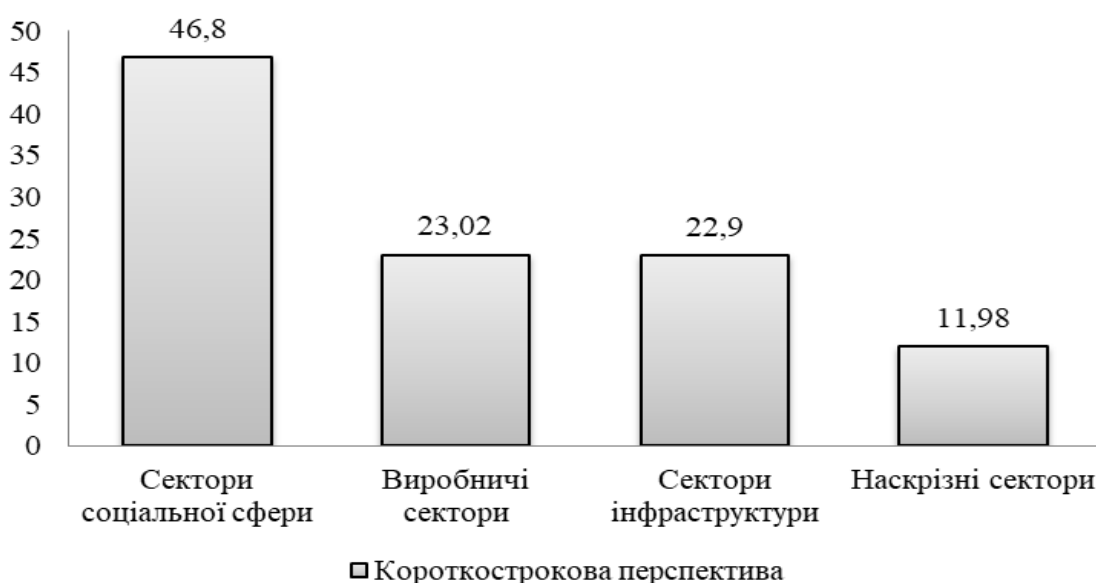

Рисунок 2.12 – Загальний обсяг потреб на відновлення та відбудову з розбивкою за секторами в короткостроковому періоді станом на 1 червня 2022 року (млрд дол. США) [39]

Підтримка соціального сектору домінує за потребами у відновлення (45 процентів від загального попиту), хоча наскрізні сфери, такі як проведення заходів з очищення та охорона навколишнього середовища, повинні бути інтегровані в усі інвестиції в соціальні, виробничі та інфраструктурні сектори.

Значна частина соціального сектору відображає вплив на послуги житла, охорони здоров'я та освіти, розширені потреби соціального захисту та заходи щодо захисту культурної спадщини від подальшого руйнування. Короткострокові потреби в інфраструктурі (22%) в основному стосуються

енергетичного та транспортного секторів, хоча заходи щодо водопостачання та санітарії та комунальних послуг також є важливими.

У виробничих секторах короткострокові потреби (22 %) охоплюють підтримку сільського господарства, а також заходи щодо підтримки фінансів і банківської справи, торгівлі та промисловості.

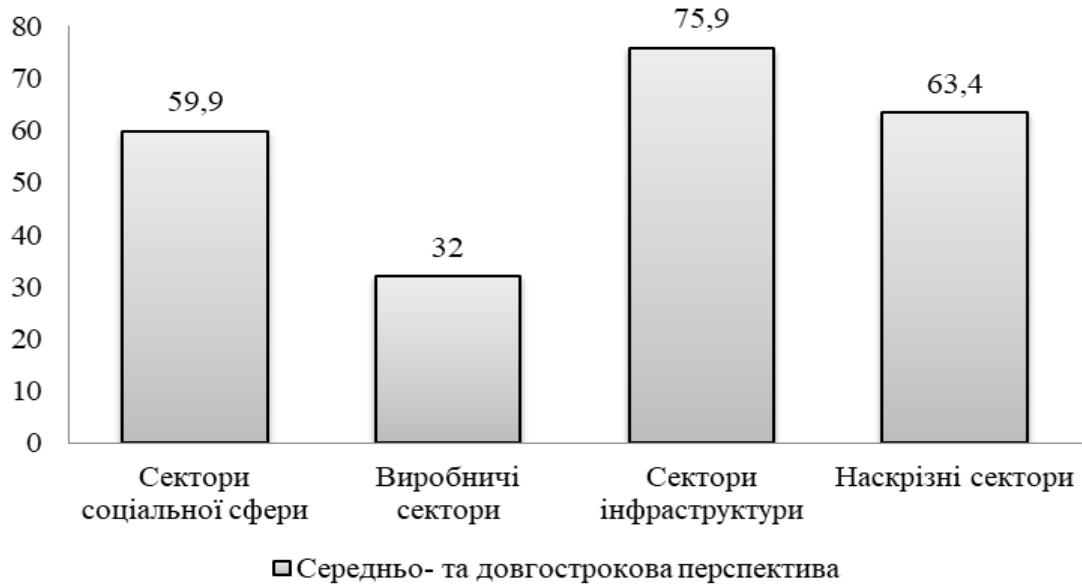

Рисунок 2.13 – Загальний обсяг потреб на відновлення та відбудову з розбивкою за секторами в середньо- та довгостроковому періоді станом на 1 червня 2022 року (млрд дол. США) [39]

У рамках надзвичайної підтримки ЄС Україні, а саме для фінансування невідкладних потреб у фінансуванні після неспровокованої та невиправданої агресії з боку Російської федерації, Комісія ЄС 1 липня 2022 року запропонувала нову операцію МЗС України на суму 1 мільярд євро у формі надзвичайно пільгового довгострокового кредиту. Ця пропозиція є першою частиною виключної підтримки МЗС у розмірі до 9 мільярдів євро, про яку було оголошено у повідомленні Комісії про допомогу Україні та реконструкції від 18 травня 2022 року та схвалено Європейською радою 23-24 червня 2022 року [4].

Європейський парламент та Рада ухвалили рішення 12 липня 2022 року. Комісія ЄС та Україна підписали відповідний Меморандум про

взаєморозуміння 19 липня, що дозволило виплатити всю суму цього МФП двома траншами на початку серпня 2022 року[43].

7 вересня 2022 року Комісія запропонувала нову операцію MFA у розмірі 5 мільярдів євро у вигляді кредитів у рамках виключного пакету MFA. Рішення МЗС [43] було ухвалене Європейським парламентом та Радою 20 вересня 2022 року. Після набуття чинності Меморандуму [43] про взаєморозуміння 4 жовтня перший транш у розмірі 2 млрд. євро було виплачено Україні 18 жовтня. Друга виплата у розмірі 2,5 млрд. євро відбулася 22 листопада 2022 року. Третя та остання виплата у розмірі 500 млн. євро відбулася 14 грудня 2022 року.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОГРАМНИХ ПІДХОДІВ ДО ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ВІД ЄС В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

3.1. Напрямки покращення інвестиційного клімату України як фактору залучення інвестицій з країн ЄС

Забезпечення інвестиційної привабливості є пріоритетним завданням національної економіки. Незважаючи на всі реформи, здійснені за 2010-2021 роки, бізнес-середовище України та її інвестиційний клімат навряд чи можна оцінити як стабільне та привабливе середовище для розвитку міцних зовнішньоекономічних зв'язків на міжнародних ринках. Через останні економічні події в Україні інвестиційний клімат вкрай несприятливий. Причинами, які заважають економіці країни залучати прямі іноземні інвестиції та створювати сприятливе інвестиційне та бізнес-середовище, є, насамперед, недосконалість законодавчої системи, обмеженість та недостовірність інформації про об'єкти інвестування, конфлікт інтересів інвесторів, військові дії.

Інвестиції є каталізатором структурної перебудови економіки та вирішення соціально-економічних проблем. Активізація інвестиційної діяльності та формування інвестиційних ресурсів є основою економічного зростання.

Доцільно розглянути сильні та слабкі сторони інвестиційної привабливості. До слабких місць можна віднести (рис. 3.1):

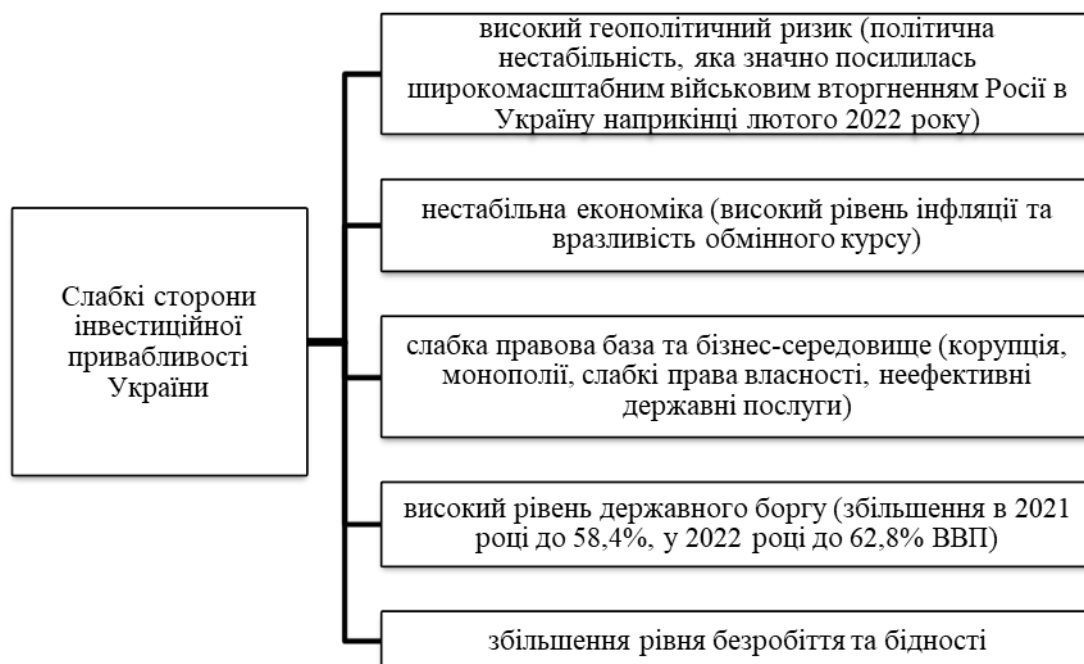

Рисунок 3.1 – Слабкі сторони інвестиційної привабливості України [31;36]

Основними перевагами інвестувати в Україну є (рис. 3.2):

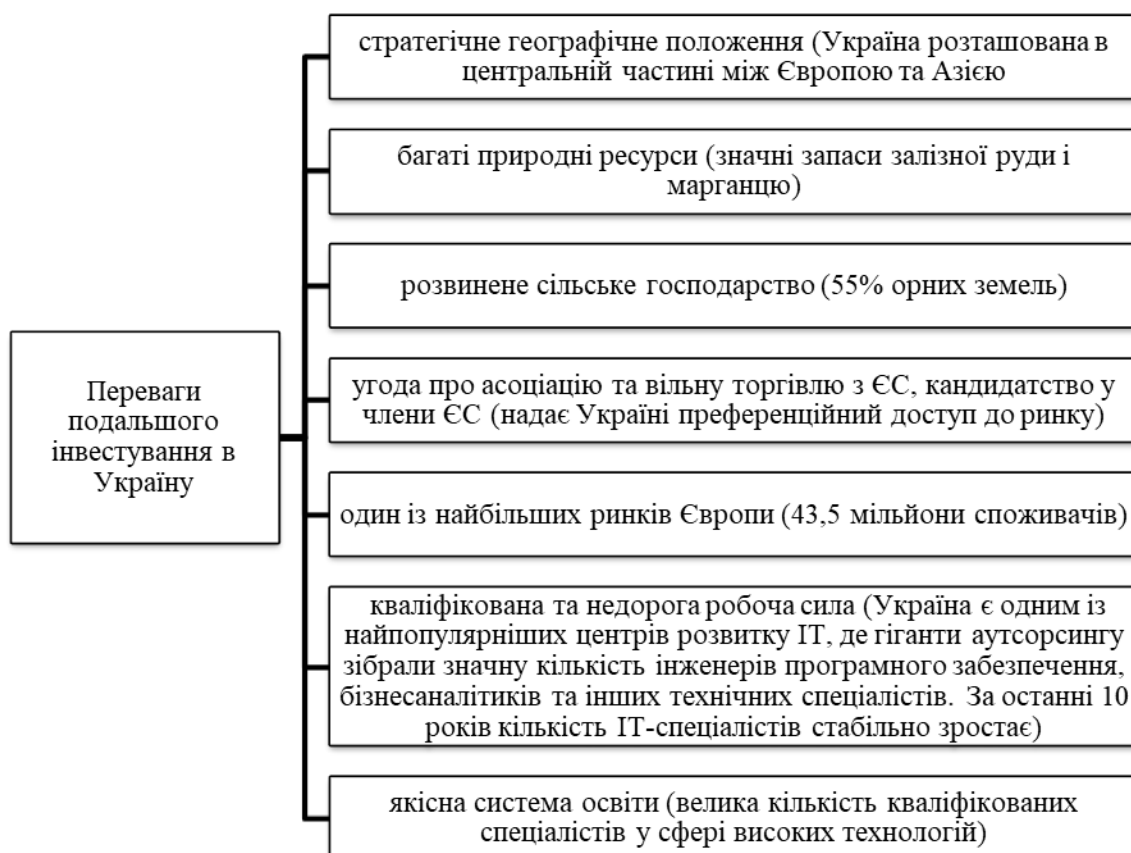

Рисунок 3.2 – Переваги подальшого інвестування в Україну [31;36]

Загалом, Україна має потенціал для залучення великої кількості іноземних інвестицій завдяки своєму вигідному географічному розташуванню, величезними ринками з багатьма вільними «нішами», багатим природним ресурсам, потужній виробничій базі, дешевій та добре кваліфікованій робочій силі тощо. Аналіз в попередньому розділі показав, що обсяг іноземних інвестицій в Україну залишається досить низьким, щоб дозволити економіці країни процвітати та відновлюватися у повоєнний час. Така ситуація зумовлена низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів, які не лише гальмують інвестиційні процеси в Україні, а й впливають на її загальний економічний розвиток.

Новим вирішальним фактором, який негативно вплинув на рівень ділової активності та привабливість інвестиційного середовища в Україні, стала війна. Так, за результатами експертного дослідження Європейської Бізнес Асоціації, зведений показник індексу інвестиційної привабливості України в першому півріччі 2022 року впав більш ніж на півпункту до 2,17 пункту (у другому півріччі 2021 року індекс показник склав 2,73 бала) з 5 можливих. Це найнижче значення з 2013 року [44].

Крім того, у першому півріччі 2022 року відбулося погіршення оцінки інвестиційного клімату в Україні, про що свідчать результати опитування 102 керівників компаній. У результаті відсоток керівників компаній, які вважають інвестиційний клімат надзвичайно несприятливим, за останні шість місяців зріс у десять разів - з 5 до 53 відсотків. Також 34% вважають інвестиційний клімат - досить несприятливим. Дев'ять процентів директорів нейтрально оцінюють поточне інвестиційне середовище, ще 4 відсотки вважають його сприятливим.

Військові дії негативно позначилися на інвестиційній привабливості всіх галузей економіки, в тому числі й сільськогосподарської галузі[44].

За попередніми прогнозами Інституту економіки сільського господарства до початку повномасштабної агресії Російської федерації проти України, у 2022 році обсяг капітальних інвестицій у сільське господарство

має скласти 220-250 млн дол. США. Але зараз науковці інституту розглядають песимістичний варіант прогнозу капіталовкладень у сільське господарство – до 1,10-1,2 млрд. дол. США [45].

При цьому головним фактором відновлення та ефективності сільськогосподарського виробництва та забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції вважається розвиток інвестиційної діяльності. Слід зазначити, що Україна, яка у світі асоціюється зі спеціалізацією сільського господарства, має великий реальний сільськогосподарський потенціал: великі площі (33,3 млн. га та 7,5 млн. га пасовищ) і родючі землі (приблизно 40% світових запасів чорнозему); близькість до важливих експортних ринків у країнах ЄС, Близькому Сході, Північній Африці та решті світу. Слід зазначити, що небагато країн світу мають такі високі відносні показники (на душу населення) якості і кількості сільськогосподарських угідь. Україна має найбільший потенціал у виробництві та експорті зерна, цукру, продукції тваринництва та олійних культур, тому має всі шанси посісти місце на світовому ринку органічної сільськогосподарської продукції. А загалом, за даними ООН українська земля за умови ефективного господарювання здатна повноцінно годувати 100 млн людей [45].

Тому на сьогоднішній день доцільним є запровадження програм розвитку, особливо аграрного сектору. Але одним із основних і пріоритетних завдань розвитку національної економіки, в цілому, є підвищення інвестиційної привабливості економіки з метою залучення якомога більшої кількості капіталу. Зокрема, це стосується суб'єктів господарювання аграрного сектору, які гостро потребують інвестицій для відновлення та формування високотехнологічної матеріально-технологічної бази, спрямованої на забезпечення ефективного рівня сільськогосподарського виробництва.

На початку 2022 року інвестори віднесли агросектор до числа найбільш придатних для інвестиційної діяльності. Проте події останніх місяців суттєво вплинули на інвестиційну привабливість галузі.

Серед факторів, що справляють негативний вплив на інвестиційний клімат в Україні, чільне місце, очікувано займає військова агресія проти України. Але не слід забувати й інші негативні фактори впливу, такі як: зниження купівельної спроможності населення, матеріально-технічні проблеми, високий рівень корупції. Крім того, до факторів, які негативно впливають на привабливість інвестицій в Україну, слід віднести такі питання, як тіньова економіка, майнові втрати, трудова міграція, валютні обмеження, ціни на енергоносії, неефективні податкові системи, часті законодавчі зміни та нечіткі процедури мобілізації.

Серед позитивних змін, які вже впливають на підвищення рівня інвестиційної привабливості України варто відзначити: надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС; скасування тарифів і квот на український експорт та «безвізовий транспорт» ЄС; зменшення сплати податків і зборів в період військового стану.

Попри всі труднощі та загрози, економіка в Україні на цьому етапі зазнає суттєвих труднощів. За таких умов, стратегічно важлива галузь спільного господарства – аграрний сектор, що працює на добробут України, продовольчу безпеку країни та світу. Саме в Україні даний сектор має можливості створити підґрунтя для сприятливішого інвестиційного клімату та зростання ділової активності. Для кожного інвестора (як вітчизняного, так і зарубіжного) цікаві, насамперед, сектори, де створюється висока додана вартість, продукція яких може бути конкурентною на світових ринках. Уряд України визначив 10 галузей, які мають суттєвий інвестиційний потенціал, серед яких на п'ятому місці агропромисловий комплекс (34 млрд. дол. інвестиційного потенціалу) [46].

Уряд прагне збільшити переробні потужності та розвивати галузі з високою доданою вартістю, такі як виробництво м'яса, молока та молочних продуктів, садівництво тощо.

Представники США, Німеччини, Великої Британії, Польщі та Туреччини найбільше цікавилися можливостями інвестування в Україну в таких сферах: інноваційні технології, сільське господарство, фінансовий сектор, логістика, енергетика, гірничодобувна та оборонна промисловість. Але через війну частина сільгоспугідь була освоєна, тобто 13% території або близько 270 000 км² за останніми оцінками станом на 1 липня 2022 року, розчищення яких у свою чергу займе більше року[46].

З наведених матеріалів можна зробити висновок, що найбільше на інвестиційну привабливість українського агробізнесу вплинула війна, розв'язана Російською Федерацією проти України.

З метою подолання впливу несприятливих чинників Уряд активно розпочав розробку планів відродження аграрної галузі та залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів.

При цьому для відновлення та сталого розвитку аграрного сектору та аграрних територій насамперед необхідно створити умови для підвищення рівня інвестиційної привабливості окремих сфер та територій.

Активізувати інвестиційну діяльність можна шляхом зосередження зусиль держави на пріоритетних напрямках розвитку аграрного сектору, сприяння фінансуванню галузі на основі загальнодержавних, галузевих, регіональних та інших інвестиційних програм.

Крім того, для створення сприятливого інвестиційного середовища важливо:

- ґрунтовне та якісне реформування економіки, правоохоронної та судової систем;
- демонополізація та децентралізація економіки;
- боротьба з корупцією та забезпечення захисту прав власності;
- забезпечення стабільності та прозорості законодавства;

- оптимальний рівень податкового навантаження;
- розвиток ринкової інфраструктури;
- державна підтримка інвестицій у сільське господарство, особливо в сільській місцевості, постраждалій від військових дій.

Як окрему складову було розглянуто потенціал країни – набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС. Дана можливість після перемоги відкриває наступні потенційні зони соціально-економічного зростання (рис. 3.3).

Рисунок 3.3 – Переваги та потенціал набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС

Військове вторгнення Російської федерації в Україну спричинило масовий підрив економічної діяльності в Україні та завдало шкоди інфраструктурі, навколишньому середовищу та засобам існування українців. Для подолання вже існуючих і очікуваних негативних наслідків цієї події

Урядом України було складено «Цільовий план економічного відновлення» [40]. Це унікальна можливість не лише відшкодувати збитки, спричинені війною, а й покращити економічне зростання та якість життя в Україні. Одним із ключових завдань цього плану [40] є сприяння залученню інвестицій і підприємництву.

Станом на кінець 2022 року першочерговим завданням політики України є об'єднання всіх сил і прагнення до перемоги та відновлення економіки України після війни. В короткостроковій перспективі Україна повинна бути більш відкритою для міжнародного бізнесу, оскільки проникнення іноземного капіталу та інтелектуальної власності не лише відродить промисловий сектор країни, тим самим зменшивши безробіття, а й сприятиме створенню нових ресурсозберігаючих галузей промисловості на основі новітніх технологій та розробок, які сприятимуть відродженню України як технологічно розвиненої країни.

3.2. Подальші пріоритети фінансування відбудови України за участі ЄС

У липні 2022 року на Ukrainian Recovery International Conference (URC2022) у Лугано (Швейцарія) Україна представила план відновлення вартістю 750 млрд. дол.. США поділяються на три фази (концепція, детальна дорожня карта та реалізація) [42]. У плані відновлення встановлюються амбітні цілі до 2032 року: даний план спрямований на прискорення сталого економічного зростання та передбачає зростання ВВП на 7% на рік і розширення інвестицій, щоб увійти до 25 найкращих країн за рейтингом Світового банку за індексом економічного розвитку та людським потенціалом.

Capital Index, а також скорочення викидів CO₂ на 65% порівняно з 1990 роком. У рамках плану відновлення коротко-, середньострокові та довгострокові цілі просуватимуть через 15 національних планів, описаних у плані відновлення, які включають наступні напрямки та сфери подальшого відновлення:

1. Зміцнювати оборону та безпеку: забезпечити модернізацію оборонного сектору, розвивати ОПК.

2. Працювати в напрямку інтеграції до Європейського Союзу (ЄС), зокрема шляхом забезпечення синхронізації українського законодавства у відповідності до Копенгагенських стандартів, забезпечення доступу до ринку.

3. Відновити чисте та захищене довкілля та забезпечити сталий розвиток відповідно до Зеленої навчальної програми ЄС.

4. 1) зміцнення стійкості інтегрованої енергетичної системи: збільшення інтерконекторів з Європейською мережею операторів транспортних систем (ENTSO-E), з'єднання нафтопереробних заводів ЄС зі сховищами в Західній Україні, розбудова сховищ газу;

2) підтримувати енергетичний перехід до нульових викидів вуглецю, який реалізує ЄС: розвиток виробництва електроенергії з нульовими викидами вуглецю (атомна та відновлювана енергія), збільшення виробництва природного газу та біопалива, розвиток актуальних для ЄС екосистем Н2.

5. Стимулювання бізнес-середовища: оптимізація регулювання, трансформація податкової та митної служб для забезпечення їх зосередження на обслуговуванні та дотриманні законодавства, розвиток ефективного ринку праці та розроблення масштабної програми перекваліфікації, посилення агентств сприяння інвестиціям для залучення прямих іноземних інвестицій.

6. 1) Забезпечення екстреного фінансування (гранти, гарантії, компенсація відсоткової ставки);

2) Забезпечити конкурентний доступ до фінансування: забезпечити доступ до фінансування за конкурентоспроможною вартістю капіталу шляхом підтримки зростання обсягів кредитування, формування цільових гарантій країни/донора та запровадження страхування ризиків, пов'язаних із війною.

7. Забезпечення макрофінансової стабільності: забезпечення дефіциту бюджету та стабільності банківської системи при збереженні нормального рівня боргу.

8. Розвиток секторів економіки з доданою вартістю в контексті глобальних тенденцій, зелених курсів та конкурентоспроможності України, включаючи металургійну промисловість, машинобудування (оборонна та аерокосмічна промисловість), сільське господарство та деревообробку, будівельний сектор та інформаційні технології.

9. Усунення проблемних місць логістики для інтеграції з ЄС:

1) усунення проблемних місць логістики з ЄС для забезпечення стійкості ланцюгів постачання, зокрема на залізниці, річках та автомобільних шляхах;

2) посилення взаємозв'язку України через розроблення колії для залізниць шириною 1435 мм, відновлення автодоріг та мостів, розширення коридору до ЄС.

10. Відновлення та модернізація житла та інфраструктури регіонів:

1) запуск програми модернізації житла з пріоритетним акцентом на масштабній програмі енергоефективності та нових пілотних проектах міського планування (наприклад, Буча, Чернігів);

2) нарощення будівництва нового житла та модернізація інфраструктури відповідно до передових практик міського планування та сталого розвитку (включно з транспортом); модернізація інженерних мереж, зокрема систем електрифікації, опалення та водопостачання, цифрових технологій.

11. Відновлення та модернізація соціальної інфраструктури: відбудова зруйнованих соціальних об'єктів (освіта, охорона здоров'я, культура, спорт); нарощування проєктів державно-приватного партнерства у соціальній інфраструктурі у межах системних реформ освіти, охорони здоров'я, культури та спорту.

12. Удосконалення системи освіти з акцентом на ключових компетентностях та інноваціях: Нова українська школа (НУШ) та основна шкільна реформа, гармонізація університетських стандартів з ЄС; розвиток НДДКР в університетах, реформа професійної освіти, розвиток ІТ-освіти, створення наукових парків.

13. Оновлення системи охорони здоров'я: проведення реформ з універсального охоплення медичними послугами та фінансування, розвиток ефективної мережі охорони здоров'я, розвиток та просування цифрової охорони здоров'я, проведення кампаній на основі цільових інтервенцій.

14. Розвиток системи культури та спорту для сприяння зростанню людського капіталу («стратегічний імператив»); відновлення чистого та безпечного середовища та забезпечення сталого розвитку відповідно до Зеленого курсу ЄС.

15. Забезпечити цілеспрямовану та ефективну соціальну політику: модернізацію системи адресного субсидування, запровадження системи другого (накопичувального) пенсійного забезпечення, розвиток комплексної екосистеми захисту дітей, розвиток схем інтеграційної підтримки біженців та ветеранів, оптимізацію регулювання імміграції.

У вересні 2022 року в Україні була створена ініціатива «Advantage Ukraine». Це нова інвестиційна ініціатива українського уряду[41]. Ініціатива спрямована на залучення майбутніх інвестицій в Україну шляхом демонстрації широкого спектру можливостей у ключових секторах, які є особливо важливими для післявоєнного розвитку України. Окрім інноваційних технологій, ініціатива також охоплює оборонну промисловість, металургію та металообробку, сільське господарство, електроенергетику,

фармацевтику, природні ресурси, логістику та інфраструктуру, меблеву та деревообробну промисловість.

За галузями загальні потреби на відновлення становлять (рис. 3.4):

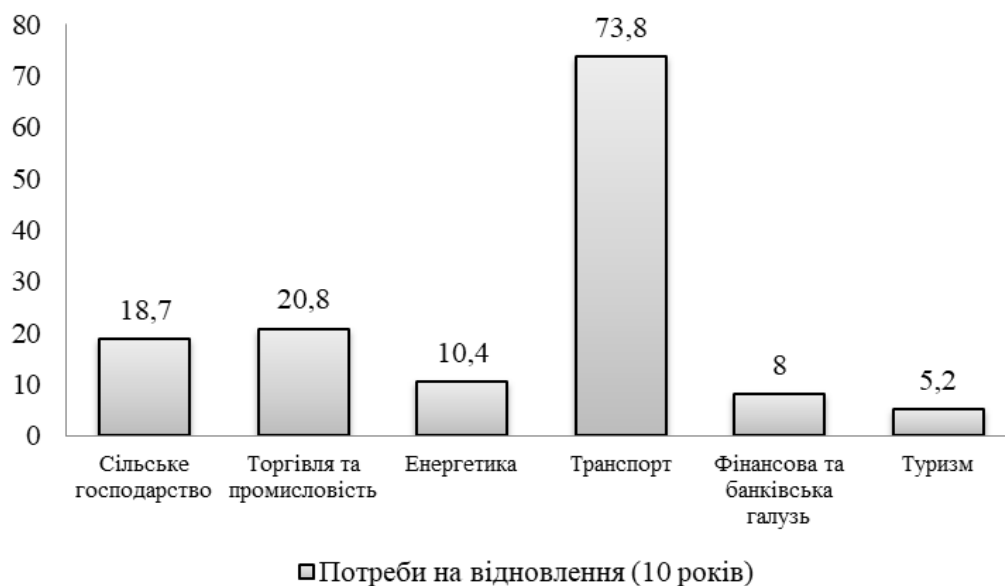

Рисунок 3.4 – Загальні потреби на відновлення (10 років) в Україні [42]

За галузями короткострокові потреби на відновлення становлять (рис.3.5):

Рисунок 3.5 – Короткострокові потреби на відновлення в Україні [42]

За галузями середньострокові потреби на відновлення становлять (рис. 3.6):

Рисунок 3.6 – Середньострокові потреби на відновлення в Україні [42]

Серед неочевидних на сьогодні, однак ефективних, запропоновано і обґрунтовано декілька напрямів інвестування в економіку України під час війни. Ці сфери включають альтернативну енергетику, логістику, нерухомість, онлайн-освіта та фінтех. Інтерес до цих територій міг виникнути тому, що вони стали більш важливими під час війни. Тому руйнування критичної інфраструктури потребує пошуку альтернативних технологій в енергетиці та відновлення логістичних систем. Досвід запровадження онлайн-навчання під час пандемії коронавірусу Covid-19 свідчить про важливість цього питання, яке загострилося під час війни та залишатиметься актуальним під час післявоєнної відбудови.

Незважаючи на війну, на відміну від багатьох галузей національної економіки, капіталовкладення в ІТ-сферу та стартапи майже не скоротилися. Переміщення ключових фахівців ІТ-команди в безпечну зону країни дозволяє уникнути втрати ритму та обсягів роботи. У підсумку ІТ-індустрія принесла рекордні 2 млрд. дол. експортної виручки в першому кварталі 2022 року. Це на 500 мільйонів доларів більше, ніж за аналогічний період 2021 року. За даними Національного банку України, реальний обсяг ІТ-експорту зріс

майже на 30%. Підприємства цієї галузі адаптовані до умов війни завдяки антикризовим бізнес-планам. Тому інвестори готові інвестувати в ІТ-компанії в Україні, а венчурні фонди можуть легко залучати кошти для фінансування українських стартапів.

Складні умови в Україні можуть стати рушійною силою серйозних змін у розвитку національної економіки та її модернізації. Хоча війна в Україні ще далека від завершення, післявоєнне планування почалося. Очікується, що Україна зазнає безпрецедентної в сучасній історії структурної трансформації. Відродження та реконструкція України створюють унікальні можливості для інвесторів, але водночас створюють певні ризики. Враховуючи очікуване зростання, українські повоєнні інвестиції викликали серйозні комерційні, юридичні та технічні проблеми, а також проблеми координації з міжнародними фінансовими установами та політиками.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можу зробити наступні висновки.

1. Досліджено, що міжнародні ринки капіталу являють собою ринки, які пропонують людям, корпораціям та уряду форуми для отримання кредитів, які використовуються для інвестування за межами їхніх кордонів. Існують різні цілі міжнародного ринку капіталу. По-перше, вони є мережею організацій, що складається з урядів і корпорацій, які інвестують і запозичують кошти для поліпшення бізнесу за межами своїх кордонів. Більше того, міжнародні ринки капіталу об'єднує кредиторів та позичальників на різних ринках капіталу. Міжнародний ринок капіталу дуже корисний для зниження ризику компанії, тому що на міжнародному ринку вона може купувати акції компаній різних країн, боргові зобов'язання та взаємні фонди. У різних країнах різне бізнес-середовище, тому якщо будь-яка країна стикається зі збитками і через фінансову кризу, інвестиції в цій країні можуть зазнати збитків, але компанії можуть компенсувати ці збитки за рахунок інвестицій з іншої країни.

2. Визначено, що у період з 2014 по 2017 рік величина потоків як зовнішніх, так і внутрішніх коливалася між збільшенням і зменшенням на щорічній основі. Ситуація змінилася у 2018 р., коли вартість інвестиційних потоків ЄС впала другий рік поспіль, як для вихідних, так і для вхідних потоків; у 2019 році було зафіксовано третє поспіль річне падіння, оскільки потоки стали негативними (що вказує на інвестування або скорочення інвестицій в обох напрямках). У 2021 році напрям зміни двох потоків вперше за досліджуваний період часу розійшовся: значення вхідних потоків до ЄС знову збільшилося, а значення його вихідних потоків дещо знизилося. У 2021 році ЄС був чистим одержувачем потоків ППІ, оскільки вхідні потоки перевищили зовнішні потоки на 196 млрд. євро. У 2021 році найбільші потоки вивезення ППІ з країн-членів ЄС до решти світу (сума потоків ППІ

всередині ЄС та потоків ПІІ до країн, що не входять до нього) були зареєстровані на: транспортування та зберігання; фінансова та страхова діяльність; послуги з розміщення та харчування; будівництво. У 2021 році в обробній промисловості був зареєстрований найвищий обсяг припливу інвестицій, за ним йдуть професійна, наукова та технічна діяльність та роздрібна торгівля.

3. Встановлено, що інвестування в іншу країну ЄС може означати: інвестування, придбання та створення компаній (прямо або через портфель, тобто прямі чи портфельні інвестиції); право купувати, використовувати чи продавати нерухоме майно, таке як офіси чи місце проживання; викуп акцій та облігацій, що торгуються та котируються на фондовій біржі; отримання дивідендів та відсотків; надання комерційних кредитів, у тому числі споживчих кредитів; придбання паїв інвестиційного фонду, включаючи іпотечні кредити, спадщину та кредити; придбання патентів, товарних знаків та інших прав інтелектуальної власності.

4. Визначено, що за період 2017-2019 рр. інвестиції в Україну мали тенденцію до зростання. Проте в 2020 році обсяг ПІІ зазнав від'ємного значення. В 2021 році відбулося часткове відновлення обсягів прямих інвестицій, проте в 2022 році, через військову агресію Російської федерації ПІІ в Україну скоротилися. Обсяг прямих інвестицій з країн ЄС в Україну за період 2017-2021 рр. збільшився на 26,07%. В структурі інвестицій в Україну з країн ЄС найбільшу питому вагу протягом досліджуваного періоду мали такі країни, як Нідерланди, Великобританія, Кіпр.

5. Встановлено, що серед факторів негативного впливу на інвестиційний клімат очікувано очолює військова агресія проти України. Але не слід забувати й інші негативні фактори впливу, такі як: зниження купівельної спроможності населення, матеріально-технічні проблеми, високий рівень корупції. Крім того, до факторів, які негативно впливають на привабливість інвестицій, слід віднести такі питання, як тіньова економіка, майновий збиток, трудова міграція, валютні обмеження, ціни на енергоносії,

неефективні податкові системи, часті законодавчі зміни та нечіткі процедури мобілізації. Серед позитивних змін для підвищення рівня інвестиційної привабливості варто відзначити: надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС; скасування тарифів і квот на український експорт та «безвізовий транспорт» ЄС; затримка сплати податків і зборів в період військового стану.

6. Запропоновано, що нині першочерговим завданням політики України є об'єднання всіх сил і прагнення до перемоги та відновлення економіки України після війни. У майбутньому Україна повинна бути більш відкритою для міжнародного бізнесу, оскільки проникнення іноземного капіталу та інтелектуальної власності не лише відродить промисловий сектор країни, тим самим зменшивши безробіття, а й сприятиме створенню нових ресурсозберігаючих галузей промисловості на основі новітніх технологій та розробок, які сприятимуть відродженню України як технологічно розвиненої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародні ринки капіталу. 2023 URL: <https://www.thebalancemoney.com/what-are-capital-markets-5206243> (Дата звернення: 10.03.2023)
2. Міжнародні ринки капіталу URL: <https://homework.study.com/explanation/what-are-the-purposes-of-the-international-capital-market-what-factors-account-for-its-rapid-growth.html> (Дата звернення: 14.03.2023)
3. Understanding International Capital Markets. 2022. URL: https://saylordotorg.github.io/text_international-business/s11-02-understanding-international-ca.html (Дата звернення: 9.03.2023)
4. Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$) - European Union. 2000-2022 URL: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?locations=EU> (Дата звернення: 10.03.2023)
5. Statistical themes. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistical_themes (Дата звернення: 10.03.2023)
6. Investments in another EU country URL: https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/investments-in-another-eu-country/index_en.htm (Дата звернення: 9.03.2023)
7. European regulation URL: <https://acpr.banque-france.fr/en/europe-international/investment-firms/european-regulation> (Дата звернення: 10.03.2023)
8. ПІІ в Україну в 2017-2022 рр. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (Дата звернення: 11.03.2023)
9. Статистика зовнішнього сектору. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (Дата звернення: 10.03.2023)

10. Хомутенко Л.І., Васильчук А.Ю. Особливості розвитку міжнародного руху капіталу на сучасному етапі. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. Дніпропетровськ: ПДАБА, 2016. №113. С. 5-14.

11. Багдашкіна С. ОВДП як інструмент: вплив на економіку. *Юридична Газета*. 2020. URL: <https://yurgazeta.com/publications/practice/bankivsketa-finansove-pravo/ovdp-yak-instrument-vpliv-na-ekonomiku.html> (дата звернення 15.03.2023).

12. Штепенко К. П., Забураєва О. Ю. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040> (дата звернення: 12.03.2023).

13. Word Bank Group. Doing Business – 2020. Economy Profile of Ukraine. 2021. URL: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf> (Дата звернення: 3.03.2023)

14. European Business Association: Official website. 2022. URL: <https://eba.com.ua> (Дата звернення: 5.03.2023)

15. National Recovery Council: Ukraine's National Recovery Plan. 2022. URL: https://uploadssl.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c166751fcf41105380a733_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_ENG.pdf (Дата звернення: 3.03.2023)

16. Advantage Ukraine: The investment initiative of the Government of Ukraine. 2022. URL: <https://advantageukraine.com> (Дата звернення: 6.03.2023)

17. The official site of European Commission. Investment URL: <http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/investment/> (Дата звернення: 4.03.2023)

18. The official site of European Commission. Europe 2020 strategy URL: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en (Дата звернення: 6.03.2023)

19. Нагорняк І. Детально про новий інвестиційний план ЄС : можливості та виклики для України. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2018/06/14/7083085/> (Дата звернення: 5.03.2023)

20. The official site of European Commission. Investment Plan for Europe : the Juncker Plan. *Getting Europe investing again* URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growthand-investment/investment-plan-europe-juncker-plan_en (Дата звернення: 7.03.2023)

21. Сусіди ЄС: Південь-Схід. План зовнішніх інвестицій ЄС URL: https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2018-03/FACTSHEET_EIP_UA.pdf (Дата звернення: 10.03.2023)

22. World investment report – 2018. Investment and new industrial policies URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2018_en.pdf (Дата звернення: 9.03.2023)

23. World investment report – 2019. Special economic zones URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2019_en.pdf (Дата звернення: 9.03.2023)

24. Політика ЄС щодо України. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії URL: <https://ukraine.eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/eu-policy/assistance> (Дата звернення: 7.03.2023)

25. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Дата звернення: 5.03.2023)

26. Представництво Європейського Союзу в Україні. Єврокомісія надасть 1 млрд. євро на підтримку реформ в Україні URL: <https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine> (Дата звернення: 11.03.2023)

27. ЄС може перерахувати Україні 500 млн євро макрофінансової допомоги у лютому *Європейська правда* URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/01/22/7105430/> (Дата звернення: 11.03.2023)

28. Худякова О. Інвестиційна непривабливість: чому в Україну не хочуть вкладати гроші. *Слово і діло: аналітичний портал*. 2018. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2018/01/25/stattdja/ekonomika/investycijna-nepryvablyvist-chomu-ukrayinu-ne-chochutvkladaty-hroshi> (Дата звернення: 12.03.2023)

29. ISO 9000. *Sistemas de gestión de la calidad: Fundamentos y vocabulario*. 2015. URL: <http://www.umc.edu.ve/pdf/calidad/normasISO/ISO%209000-2015.pdf> (Дата звернення: 15.03.2023)

30. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Відновлення та розвиток економіки». URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalnarada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi>. (дата звернення: 12.03.2023).

31. Лобунець Т., Гончар Г. Особливості інвестування бізнесу в умовах війни. *Наукові перспективи*. 2022. № 8 (26). С. 155–164.

32. Інвестиції в Україну та відновлення економіки. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62bfd716-8665-4a4c-9e2d-6325ba53b3c8&title=InvestitsiiVUkrainuTaVidnovlenniaEkonomiki&isSpecial=true> (дата звернення: 15.03.2023).

33. Україна налаштована максимально залучати інвестиції. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/ukrayina-nalashtovana-maksimalno-zaluchati-investi>. (дата звернення: 15.03.2023).

34. Ukraine Reconstruction May Cost \$1.1 Trillion, EIB Head Says. Bloomberg. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-06-21/ukraine-reconstruction-may-cost-1-1-trillion-eib-head-says> (дата звернення: 12.03.2023).

35. Звіт про фінансову стабільність, червень 2022 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/finansova-sistema-uspishno-protistoyit-viklikam-viyni---zvit-pro-finansovu-stabilnist> (дата звернення: 11.03.2023).

36. Небрат В. В., Корніяка О. В. Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та

післявоєнного періоду. *Грааль науки*. 2022. № 16. С. 31–34. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.001>. (дата звернення: 12.03.2023).

37. Панухник О. В. Війна та український бізнес. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах. 2022. С. 32–34. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/38479/2/FMZKPNES_2022_Panukhnyk_O-War_and_ukrainian_business-_32-34.pdf. (дата звернення: 12.03.2023).

38. European regulation. 2023 URL: <https://acpr.banque-france.fr/en/europe-international/investment-firms/european-regulation> (дата звернення: 12.03.2023).

39. Швидка оцінка збитків та потреб у відновленні (RDNA). 2022-2023. URL: <http://iceg.com.ua/shvidka-otsinka-zavdanoyi-shkodi-ta-potreb-na-vidnovlennya/> (дата звернення: 17.03.2023).

40. План відновлення України. 2022. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c19ac16c921fc712205f03_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_UKR.pdf (дата звернення: 18.05.2023).

41. Ініціатива Advantage Ukraine. URL: <https://advantageukraine.com/ua/> (дата звернення: 18.05.2023).

42. Україна. Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099545009082226957/pdf/P1788430ed0fce0050b9870be5ede7337c6.pdf> (дата звернення: 18.05.2023).

43. Розпорядження Президента України №132/2022-рп URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1322022-rp-43337> (дата звернення: 18.05.2023).

44. Індекс інвестиційної привабливості України відновлюється. 2022. URL: https://biz.ligazakon.net/news/216104_ndeks-nvestitsyno-privablivost-ukrani-vdnovlyutsya (дата звернення: 19.05.2023).

45. Відбудова України: принципи та політика. 2022 URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf (дата звернення: 18.05.2023).

46. Країна можливостей: чому інвестор прийде в Україну <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/> URL: (дата звернення: 20.05.2023).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Динаміка прямих іноземних інвестицій (чистий приплив)
в 2017-2021 рр., млн. дол. [36]

Назва регіону	2017	2018	2019	2020	2021	Відносний приріст за період 2017 - 2021 рр.
Африка Східна та Південна	10108,29	13588,98	14996,45	12890,63	52974,61	424,07
Африка Західна та Центральна	17662,42	15492,84	12452,96	10906,46	20677,16	17,07
Центральна Європа та Прибалтика	29243,54	-19622,56	152633,44	212075,90	109738,51	275,26
Східна Азія та Тихоокеанський регіон	239723,76	311049,65	261102,26	302736,68	426049,24	77,73
Ранній демографічний дивіденд	212251,05	222257,86	212420,97	199808,00	268182,71	26,35
Східна Азія та Тихий океан	557039,79	599083,59	536832,77	583099,01	757962,60	36,07
Європа та Центральна Азія (за винятком високоприбуткових)	66286,46	43441,15	70295,40	39626,09	82065,92	23,80
Європа та Центральна Азія	896502,79	-261340,09	461975,25	171902,13	482568,87	-46,17
Євросоюз	529618,79	-19564,13	353734,75	269986,05	377481,82	-28,73
Нестабільні та конфліктні ситуації	24529,28	22655,59	18839,13	12228,04	30621,73	24,84
Країни з високим рівнем доходів	1645452,24	335976,89	1139757,84	701634,61	1401494,98	-14,83
Бідні країни з великою заборгованістю (НІРС)	29559,87	28398,10	23533,94	18148,56	34289,46	16,00
Латинська Америка та Карибський басейн (за винятком високоприбуткових)	148652,31	158842,28	137524,97	91135,13	121248,42	-18,43
Латинська Америка та Карибський басейн	203252,45	209762,72	197232,22	146242,34	206127,26	1,41
Найменш розвинуті країни: класифікація ООН	20940,89	18381,73	20378,42	22290,35	25226,66	20,47
Низький рівень доходу	15608,03	14763,15	15972,60	14060,61	18567,51	18,96
Дохід нижче за середній	139125,02	137145,88	147124,49	139136,64	145854,65	4,84
Низький та середній дохід	545317,94	606106,03	566720,83	536282,09	761826,08	39,70
Лесото	42,17	40,87	35,73	28,00	-12,37	-129,34
Близький Схід та Північна Африка	53909,48	60310,58	61341,14	63690,98	79330,71	47,16
Країни із середнім прибутком	531254,02	593301,36	552513,48	524246,38	745711,80	40,37
Малі нерозвинені країни світу	560,75	467,30	859,09	536,85	639,94	14,12

Продовження Таблиці А.1

Близький Схід та Північна Африка (крім високоприбуткових)	16747,75	15340,18	13926,71	10111,09	9104,35	-45,64
Інші невеликі держави	19230,67	7055,68	63288,80	-15835,33	-15539,06	-180,80
Тихоокеанські острівні малі держави	525,21	627,57	436,35	322,22	527,42	0,42
Південна Азія	46334,26	48656,13	56679,18	68956,07	49817,84	7,52
Африка на південь від Сахари (крім країн з високим доходом)	27573,40	28776,65	27192,32	23717,04	73540,31	166,71
На південь від Сахари	27770,71	29081,82	27449,41	23797,09	73651,77	165,21
Маленькі держави	21658,12	10516,57	67742,47	-11757,66	-12234,43	-156,49
Східна Азія та Тихий океан (країни IDA та IBRD)	239736,59	311047,69	261072,36	302730,34	426031,12	77,71
Європа та Центральна Азія (країни IDA та IBRD)	84689,72	71303,48	99220,60	63628,87	135577,32	60,09
Латинська Америка та Карибський басейн (країни IDA та IBRD)	160318,48	174209,20	156122,01	99385,59	139914,98	-12,73
Близький Схід та Північна Африка (країни IDA та IBRD)	16563,80	15129,48	13794,83	10031,34	8848,84	-46,58
Африка на південь від Сахари (країни MAP та МБPP)	27770,71	29081,82	27449,41	23797,09	73651,77	165,21
Країни, де дохід вищий за середній	392129,00	456155,48	405388,99	385109,74	599857,15	52,97
Світ	2190702,18	942968,92	1705200,67	1237460,70	2162559,73	-1,28

Продовження додатку А

Таблиця А.1 - Динаміка обсягів інвестицій в економіку України з країн ЄС протягом 2017-2021 рр., млн. дол.

Країна	2017	2018	2019	2020	2021
1	2	3	4	5	6
ПІІ з країн ЄС	36 227,9	35 928,9	42 279,6	37 479,0	45 671,5
Австрія	1 387,0	1 170,3	1 496,1	1 671,0	1 938,4
Бельгія	79,4	83,0	77,4	87,1	99,2
Болгарія	63,8	69,1	89,7	92,0	100,7
Греція	42,8	55,8	41,5	36,5	39,5
Данія	233,8	246,5	288,4	338,5	340,1
Естонія	220,7	280,7	178,9	189,3	208,8
Ірландія	39,8	42,1	28,4	44,6	143,1
Іспанія	153,1	196,3	217,8	149,7	93,3
Італія	324,0	342,2	374,7	347,8	351,6
Латвія	63,0	96,4	76,7	107,3	111,0
Литва	137,9	158,2	246,0	210,9	212,7
Люксембург	766,9	808,5	830,6	1 265,7	1 206,8
Мальта	399,7	487,9	68,6	755,6	737,7
Нідерланди	9 084,1	9 617,1	11 686,3	9 855,1	13 440,4
Німеччина	2 401,7	2 289,1	2 505,0	2 321,7	2 887,8
Польща	824,5	822,6	925,6	910,6	1 139,7
Португалія	7,2	8,8	9,9	9,6	13,1
Румунія	28,6	26,2	19,6	21,8	26,8
Словаччина	167,6	146,6	191,1	211,5	280,7
Словенія	55,2	61,2	69,5	62,8	50,4
Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії	2 616,4	2 338,0	2 724,4	2 722,4	3 069,1
Угорщина	356,0	514,2	379,8	395,2	479,2
Фінляндія	138,1	116,7	98,0	97,9	125,9
Франція	949,1	788,2	1 149,9	1 038,1	1 240,0
Хорватія	1,9	1,5	5,2	4,6	6,1
Чехія	170,9	160,4	175,2	193,6	213,0
Швеція	505,8	454,0	591,0	579,0	716,1
Кіпр	15 009,1	14 547,2	17 734,1	16 481,5	19 469,6

Джерело: [4]

Продовження додатку А

Таблиця А.2 - Динаміка структури інвестицій в економіку України з країн ЄС протягом 2017-2021 рр., %

Країни	2017	2018	2019	2020	2021
1	2	3	4	5	6
Усього з країн ЄС	75,85	76,62	77,99	71,95	73,51
Австрія	2,90	2,50	2,76	3,21	3,12
Бельгія	0,17	0,18	0,14	0,17	0,16
Болгарія	0,13	0,15	0,17	0,18	0,16
Греція	0,09	0,12	0,08	0,07	0,06
Данія	0,49	0,53	0,53	0,65	0,55
Естонія	0,46	0,60	0,33	0,36	0,34
Ірландія	0,08	0,09	0,05	0,09	0,23
Іспанія	0,32	0,42	0,40	0,29	0,15
Італія	0,68	0,73	0,69	0,67	0,57
Латвія	0,13	0,21	0,14	0,21	0,18
Литва	0,29	0,34	0,45	0,40	0,34
Люксембург	1,61	1,72	1,53	2,43	1,94
Мальта	0,84	1,04	0,13	1,45	1,19
Нідерланди	19,02	20,51	21,56	18,92	21,63
Німеччина	5,03	4,88	4,62	4,46	4,65
Польща	1,73	1,75	1,71	1,75	1,83
Португалія	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Румунія	0,06	0,06	0,04	0,04	0,04
Словаччина	0,35	0,31	0,35	0,41	0,45
Словенія	0,12	0,13	0,13	0,12	0,08
Угорщина	0,75	1,10	0,70	0,76	0,77
Фінляндія	0,29	0,25	0,18	0,19	0,20
Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії	5,48	4,99	5,03	5,23	4,94
Франція	1,99	1,68	2,12	1,99	2,00
Хорватія	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
Чехія	0,36	0,34	0,32	0,37	0,34
Швеція	1,06	0,97	1,09	1,11	1,15
Кіпр	31,42	31,02	32,71	31,64	31,34
Усього в Україні	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Джерело: [4]

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1 - Загальний обсяг завданої шкоди, збитків та потреб з розбивкою за секторами станом на 1 червня 2022 року (млрд. дол. США) [39]

Сектор	Завдана шкода	Частка (%)	Збитки	Частка (%)	Потреб и	Частка (%)
Сектори соціальної сфери						
Житло	39,2	40	13,3	5	69,0	20
Освіта	3,4	3	0,5	0	9,2	3
Охорона здоров'я	1,4	1	6,4	3	15,1	4
Соціальний захист і забезпечення засобів до існування	0,2	0	4,5	2	20,6	6
Культура і туризм	1,1	1	19,3	8	5,2	2
Виробничі сектори						
Сільське господарство	2,2	2	28,3	11	18,7	5
Зрошення і водні ресурси	0,2	0	0,1	0	7,5	2
Торгівля і промисловість	9,7	10	47,5	19	20,8	6
Фінансовий сектор і банківська справа	0,03	0	8,1	3	8,0	2
Сектори інфраструктури						
Енергетика	3,0	3	11,7	5	10,4	3
Видобування корисних копалин	0,1	0	0,3	0	0,3	0
Транспорт	29,9	31	26,1	10	73,8	21
Телекомунікації та цифрові технології	0,7	1	0,6	0	3,3	1
Водопостачання та водовідведення	1,3	1	6,8	3	5,4	2
Муніципальні послуги	2,3	2	4,3	2	5,7	2
Наскрізні сектори						
Охорона довкілля, природо-користування та лісове господарство	2,5	3	0,7	0	1,2	0
Реагування на надзвичайні ситуації та цивільний захист	0,1	0	0,2	0	0,7	0
Юстиція та державне управління	0,1	0	0,03	0	0,2	0
Очищення території країни	-	0	73,2	29	73,2	21
Разом	97,4	100	252,0	100	348,5	100

Продовження додатку Б

Таблиця Б.2 - Завдана шкода в окремих секторах з розбивкою за областями станом на 1 червня 2022 року (млрд. дол. США)[39]

Область	Завдана шкода
Фронтові регіони, проміжний підсумок	71.8
Донецька	26.2
Запорізька	6.0
Луганська	16.7
Миколаївська	3.7
Одеська	0.3
Харківська	14.4
Херсонська	4.4
Опорні регіони, проміжний підсумок	0.9
Вінницька	0.1
Дніпропетровська	0.5
Кіровоградська	0.1
Полтавська	0.1
Черкаська	0.1
Тилові регіони, проміжний підсумок	0.2
Волинська	0.0
Закарпатська	0.05
Івано-Франківська	0.02
Львівська	0.07
Рівненська	0.02
Тернопільська	0.01
Хмельницька	0.02
Чернівецька	0.00
Регіони повернуті під контроль Уряду України, проміжний підсумок	22.4
місто Київ	1.1
Житомирська	0.8
Київська	11.2
Сумська	2.9
Чернігівська	6.4
Не вказано, проміжний підсумок	2.2

ДОДАТОК В

Таблиця В.1 - Загальний обсяг потреб на відновлення та відбудову з розбивкою за секторами станом на 1 червня 2022 року (млрд дол. США) [39]

Сектор	Короткострокова перспектива	Середньо- та довгострокова перспектива	Загальний обсяг потреб
1	2	3	4
Сектори соціальної сфери			
Житло	33.1	35.9	69.0
Освіта	2.8	6.5	9.2
Охорона здоров'я	1.2	13.9	15.1
Соціальний захист і забезпечення засобів до існування	8.1	12.5 ^a	20.6
Культура і туризм	1.6	3.6	5.2
Виробничі сектори			
Сільське господарство	10.0	8.7	18.7
Зрошення і водні ресурси	0.02	7.5	7.5
Торгівля і промисловість	6.6	14.2	20.8
Фінансовий сектор і банківська справа	6.4	1.6	8.0
Сектори інфраструктури			
Енергетика*	7.3	3.1	10.4
Видобування корисних копалин	-	-	0.3
Транспорт	8.9	65.0	73.8
Телекомунікації та цифрові технології	1.3	2.0	3.3
Водопостачання та водовідведення	3.5	1.9	5.4
Муніципальні послуги	1.9	3.9	5.7
Наскрізні сектори			
Охорона довкілля, природо-користування та лісове господарство	0.4	0.9	1.2
Реагування на надзвичайні ситуації та цивільний захист	0.5	0.2	0.7
Юстиція та державне управління	0.08	0.1	0.2
Очищення території країни	11.0	62.2	73.2
Разом	104.5	243.7	348.5